

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Vliv diskuze o tzv. Brexitu v Británii na debatu o
nezávislosti Skotska ve Skotsku?**

Mariya Yahnyuk

Plzeň 2019

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy

Diplomová práce

**VLIV DISKUZE O TZV. BREXITU V BRITÁNII NA
DEBATU O NEZÁVISLOSTI SKOTSKA VE
SKOTSKU?**

Mariya Yahnyuk

Vedoucí práce:

Doc. PhDr. Přemysl Rosůlek, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2019

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své diplomové práce Doc. PhDr. Přemyslu Rosůlkovi, Ph.D., za jeho užitečné rady a veškerý volný čas, který věnoval konzultacím mé práce.

Obsah

Úvod	6
Teoretický úvod.....	9
1.1 Teorie interního kolonialismu Michaela Hechtera.....	12
1.2 Etnický nacionalismus Anthonyho Smithe	17
1.3 Kritika teorií nacionalismu Michaela Hechtera a Anthonyho Smithe	20
Metodologie.....	22
2.1 Výzkumný materiál.....	25
2.3 Jednotky analýzy.....	28
2.4 Kódovací kniha	30
Interpretace dat	42
Závěr.....	63
Resume	65
Seznam zdrojů	67
Seznam tabulek.....	71
Přílohy	72

Úvod

Mezi nejvíce diskutovaná aktuální politická témata patří debata o tzv. Brexitu. Poprvé v historii vystupuje členský stát z Evropské unie. V roce 2016 se uskutečnilo referendum, v němž se občané Spojeného království těsnou většinou hlasů rozhodli pro vystoupení z Evropské unie, a tak začal první proces dezintegrace.

Z výsledku tohoto referenda vyplynulo, že voliči z různých oblastí Spojeného království měli odlišný názor na otázku, zda zůstat v EU či z ní vystoupit. Například velká část populace ve Skotsku nehlasovala pro vystoupení z EU a naopak výsledky hlasování v Anglii byly spíše pro tzv. Brexit. Podle výsledků referenda jsou Skotsko a Severní Irsko více prounijní než zbylá částí Spojeného království.

Perspektiva vystoupení Spojeného království z Evropské unie vyvolala debatu o osudu skotského národa, jehož příslušníci volili pro setrvání. Rozkol v názorech vedl k úvahám skotských politických představitelů, jakým způsobem by Skotsko mohlo zůstat v Evropské unii.

Jedním z návrhů je provedení druhého referenda o nezávislosti Skotska na Spojeném království, kde by se skotští občané mohli demokratickým způsobem rozhodnout o budoucnosti svého národa. I když tzv. Brexit nemusí vést k druhému referendu o nezávislosti Skotska, odlišnosti ve výsledcích hlasování mohou dle mého názoru vést k růstu skotského nacionalismu.

Myšlenky na skotskou nezávislost se výrazněji vynořují od 80. let 20. století. Tento proces může rovněž souviset se vzestupem etnopolitického nacionalismu v západní Evropě od 60. let či ve skotském kontextu například i s objevením ložisek ropy v Severním moři. Tato situace vzbudila obavy Skotů, že z ropné těžby bude profitovat jenom Spojené království jako celek, nikoliv Skotsko (Devine 1999: 586). V 90. letech 20. století Skotsko pomocí referenda získalo

autonomní skotský parlament se sídlem v Edinburghu a od té doby se zvyšoval význam a vliv Skotské národní strany (Burchardt, Holder 1997: 248).

V roce 2007 Skotská národní strana vyhrála regionální volby ve Skotsku a od té doby se jejich politická kampaň soustředila na ideu skotské nezávislosti (Bulmer 2016: 190). V roce 2014 proběhlo referendum o nezávislosti Skotska. Rozhodnutí v referendu potvrdilo, že nemalá část populace je spíše pro nezávislost, což platilo zejména pro věkovou kategorii od 16 do 18 let, byť poměrně těsná většina voličů se rozhodla pro setrvání ve Spojeném království (Glen 2015: 11).

Cílem mé diplomové práce je zkoumat debatu o nezávislosti Skotska, která je ovlivněna diskuzí o brexitu. Výzkumná otázka mé diplomové práce je, *zda v debatě o skotské nezávislosti, která je ovlivněná debatou o vystoupení Spojeného království z Evropské unie, převažují ekonomické důvody k získání nezávislosti, jak tvrdí Michael Hechter, nebo převažují kulturní a historické důvody, jak tvrdí Anthony Smith.*

První kapitola mé diplomové práce obsahuje popis existujících paradigmat nacionalismu a v krátké a stručné formě charakterizují jejich stanoviska, zároveň zdůrazňují jejich vzájemné rozdíly. V druhé polovině první kapitoly jsem se soustředila na vymezení teorií, které ve třetí kapitole ověřuji pomocí získaných dat.

Ve druhé kapitole se soustředím na vymezení metodologie, pomocí které zkoumám debaty o nezávislosti Skotska ve skotském parlamentu. Pomocí obsahové analýzy zkoumám televizní debaty týkající se vystoupení Spojeného království z Evropské unie i ty, v nichž se jedná o separaci Skotska od Spojeného království pomocí druhého referenda a jež se uskutečnily ve skotském parlamentu od roku 2016 až do roku 2019.

Poslední kapitola mé diplomové práce obsahuje interpretaci výsledků obsahové analýzy v návaznosti na teorii interního kolonialismu a teorii etnického nacionalismu. Porovnáním výsledků rozhodují, zda aspoň jedna ze dvou teorií

vysvětluje sociální procesy probíhající ve Skotsku od momentu referenda o brexitu do současné doby.

Teoretický úvod

Nacionalismus byl a stále je jednou z nejvlivnějších politických doktrín moderní světové historie. Revoluce, převraty a řada dalších politických aktů se uskutečnily pomocí politické mobilizace lidských mas. Mapa světa se měnila a stále mění pod vlivem národních hnutí. Procesy probíhající v Evropě se až do druhé poloviny 18. století nepojí s politickou doktrínou nacionalismu, jak je vnímána dnes, ale spíše s pojmy národa a národní identity, které se v té době začaly formovat.

Proces formování ideje národa a národní identity byl dlouhý a volný. Na rozdíl od všeobecných předpokladů o existenci národa, který se formoval stoletími, o národní identitě se uvádí, že byla uměle vytvořena a podporována kulturními umělci apolitickými elitami (Kamer 2011: 9). Nacionalismus se jako politická doktrína v evropských dějinách vyskytuje již od druhé poloviny 18. století (Özkırımlı 2000: 12), avšak výzkum sociálních procesů s ním se pojících začíná teprve v druhé polovině 20. století (Hroch 2003: 13).

Od 20. století se fenomén nacionalismu stal předmětem rozsáhlého zkoumání. Ve výsledku vzniká v sociální vědě velký počet názorů na to, co nacionalismus je a jak ho zkoumat. Odpovědi na tyto otázky rozdělují teorie nacionalismu do paradigmat a tím nejstarším je primordialismus (Smith 2004: 270).

Primordialisti jsou přesvědčeni, že se svět skládá z přirozených národů a ty jsou hlavními účastníky historických událostí. Národy je snadné objevit díky jejich kulturní specifičnosti, často se však stává, že jedinci tvořící národ mohou ztratit národní identitu spolu s nezávislostí. V takovém případě by měl nacionalismus vést k obnově národního vědomí a nezávislosti národa (Smith 2004: 270). V rámci primordialistického proudu se předpokládá, že vztahy mezi jedinci v komunitě jsou založené na etnických vazbách a velký význam pro společnost mají národní tradice, kultura a jazyk (Özkırımlı 2000: 66). Mezi

primordialisty řadíme Pierra L. van den Bergheho, Clifforda J. Geertze, Paula R. Brassu a další (Smith 2004: 270–290).

Primordialistický přístup ke zkoumání národnosti a nacionalismu je kritizován představiteli modernistického paradigmatu. Ti tvrdí, že národ a nacionalismus jsou moderními fenomény, které vznikly díky technickému pokroku v druhé polovině 18. století (Özkırımlı 2000: 85).

Hlavní role v modernistických teoriích nacionalismu plní stát a elita. Díky průmyslové revoluci získaly stát a elita nové nástroje masové komunikace, které usnadňují proces mobilizace a sjednocení společnosti do homogenního národa (Smith 2004: 403). Výzkumníci se v rámci modernistického proudu nacionalismu rozdělují na tři větve – všechny jsou v souladu s všeobecnými předpoklady tohoto proudu, ale liší se v názorech na zdroje nacionalistických hnutí: zda je nacionalismus reakcí na ekonomickou industrializaci, politickou transformaci či kulturní transformaci (Smith 2004: 63). Ernesta A. Gellnera, Erica J. E. Hobsbawma, Anthonyho Giddense, Michaela Hechtera, Toma Nairna a další řadíme do modernistického proudu (Smith 2004: 61–90).

Etnosymbolismus je dalším přístupem ve zkoumání nacionalismu a národnosti. Teoretický proud etnosymbolismu je velmi často zařazen mezi primordialismus a modernismus, ale na rozdíl od primordialistů etnosymbolisté nesouhlasí s tvrzením, že národy a jejich charakteristiky jsou přirozené. Etnosymbolisté rovněž kritizují modernisty za opomíjení mýtů, hodnot a symbolů, které tvoří velmi podstatnou složku procesu formování národa (Özkırımlı 2000: 168). Mezi etnosymbolisty řadíme Anthonyho D. Smithe, Johna Armstronga či Johna Hutchinsona (Smith 2004: 312–356).

Pro účely této práce jsem se rozhodla, že budu zkoumat debatu o nezávislosti Skotska pomocí modernistické teorie nacionalismu Michaela Hechtera a etnosymbolické teorie etnického nacionalismu Anthonyho Smithe. Michael Hechter ve svém díle *Interní kolonialismus* zkoumá vývoj nacionalistických hnutí na britských ostrovech. Anthony Smith ve svém díle *Nacionalismus*

a modernismus tvrdí, že případ skotského nacionalismu neodpovídá kritériím Hechterovy moderní teorie nacionalismu, ale je relevantní k etnické teorii nacionalismu. Tyto dvě teorie jsem zvolila pro zkoumání skotské debaty o nezávislosti, jež je ovlivněná debatou o vystoupení Spojeného království z Evropské unie, vzhledem k protikladným názorům autorů na skotský nacionalismus. Moderní teorie Hechtera a etnická teorie Smithe se zaměřují na odlišné zdroje vzniku nacionalistických hnutí ve Skotsku, proto jsem se rozhodla, že výzkum se pomocí vymezených teorií stane zárukou objektivity a validity této práce.

1.1 Teorie interného kolonialismu Michaela Hechtera

Dle Hechtera je nacionalismus pojem, který se v lidských dějinách vyskytuje posledních 200 let. Nacionalismus je kolektivní akcí s cílem, aby hranice národa odpovídaly hranicím národní řídicí jednotky. Dosažení tohoto cíle je možné dvěma způsoby (Hechter 2000: 6).

První způsob spočívá v začleňování různých etnických jednotek do národa pomocí jedné centrální politiky, která podporuje rovnost všech etnických skupin; mohli bychom jej tedy označit jako nacionalismus, jehož cílem je vytvořit jeden národ (Hechter 2000: 7).

Druhý způsob se liší tím, že národ už existuje a jeho cílem je tedy pomocí společné centrální politiky omezit členství jedinců z vnějších národů a etnických skupin (Hechter 2000: 7).

Pomocí nacionalistické politické doktríny se řídicí elita snaží získat velký počet příznivců, kteří se přidají k nacionalistickému hnutí, aby společně naplnili hlavní nacionalistický cíl v zajištění shodnosti teritoriálních hranic s rozložením národní skupiny (Hechter 2000: 6).

Na základě vymezeného nacionalistického cíle se zde vyskytuje otázka, kdy můžeme uvažovat o tom, že byl nacionalistický cíl naplněn. Zda naplnění nacionalistického cíle znamená získání suverenity, anebo se pomocí nacionalistické doktríny společnost snaží naplnit jiné cíle, v jejichž zájmu není suverenity národa. Hechter na tuto otázku odpovídá tak, že nacionalismus, jehož cílem je něco menšího než teritoriální suverenity, je slabším nacionalismem ve srovnání s tím, který se soustředí hlavně na nezávislost národa (Hechter 2000: 8).

Titul Hechterova díla *Interní kolonialismus* již na začátku determinuje přístup autora ke zkoumání nacionalismu na britských ostrovech. Klasická definice kolonialismu je šíření vlivu centra do periferních oblastí. Za centrum je považován region, kde jsou lokalizovány centrální instituce a politické elity. Periferie jsou vzdálené regiony, které centrum ekonomicky exploatují. Mezi

centrem a vedlejšími regiony existuje ekonomická nerovnost. Vnitřní periferie se charakterizuje produkováním jedné komodity a levnější pracovní síly než centrum (Wallerstein 1974: 302).

Využití pojetí kolonialismu svědčí o tom, že Hechter vychází z klasického pojetí kolonialismu, které znamená využívání zámořských teritorií pro zlepšení ekonomického stavu centra. V případě vnitřního kolonialismu mají periferní regiony podobné charakteristiky jako zámořské periferie, ale nejsou oddělené od centra. Na rozdíl od zámořského je vnitřní kolonialismus o mnoho levnější v exploataci, protože se nachází poměrně blízko od centra (Hechter 1975: 30).

Hechter pro vysvětlení sociálního procesu v industriální společnosti využívá model, který se skládá ze dvou komponentů. První komponent je jádro, tedy dominantní kulturní skupina okupující teritorium, kde sídlí centrální politická vláda. Druhý komponent je periferní kulturní skupina. Obě kulturní skupiny jsou v ideálním případě rozděleny regionálně. Na základě toho autor vymezuje tři hlavní problémy, které se vyskytují v heterogenních společnostech (Hechter 1975: 18).

První problém se pojí s kulturní integrací. Obě kulturní skupiny mají svůj jazyk, tradice a zvyky, proto mezi nimi může docházet ke kulturnímu konfliktu. Kulturní integrace tedy znamená vytvoření společných mýtů a tradic, které by spojovaly obě kulturní skupiny a konstruovaly společnou, národní identitu (Hechter 1975: 18).

Druhý problém je spojen s ekonomickou integrací společnosti. *Ekonomická integrace bude odkazovat na vývoj v podstatě stejné úrovni sociálního a ekonomického rozvoje mezi kolektivitami ve společnosti* (Hechter 1975: 19).

Ekonomická situace obou kulturních skupin uvnitř společnosti se může měřit na základě kvantitativních informací o příjmech na hlavu, úmrtnosti či gramotnosti. Dle teorie Hechtera by bylo možné uvažovat o problému ekonomické integrace, kdy dochází k nerovnému ekonomickému rozvoji dvou kultur – centrální a periferní (Hechter 1975: 18).

Poslední problematická oblast heterogenních společností je politická. Nerovnost uvnitř heterogenního státu je možné determinovat pomocí analýzy politických kompetencí členů kulturních skupin. Politická integrace společnosti se určuje na základě pozice komunity ve struktuře společnosti, jež je vyjádřená chováním komunity v politickém životě společnosti. Pokud je politická integrace kolektivit na vysoké úrovni, jejich politické preference jsou podobné bez ohledu na kulturní diferenciaci (Hechter 1975: 19).

Politická integrace společnosti ve velmi vysoké míře záleží na tom, jak komunita vnímá politickou situaci ve státě. Pokud jsou její politická očekávání v souladu s politikou státu, komunita může zvýšit mocenské kapacity vlády. V opačné situaci, kdy jsou politické zájmy komunity vládou opomíjeny, bude projevovat zájem o zmenšení pravomocí centrální vlády (Hechter 1975: 20).

Na základě zmíněných problémů můžeme předpokládat, že se ve výsledku rostoucí ekonomické nerovnosti mezi jádrem a periferií zmenšují šance na kulturní integraci a vývoj kolektivní identity. Periferní kultura se tím pádem bude snažit zastavit proces politické integrace. Ekonomické postavení periferní kultury povede k posílení jednoty občanů, kteří se budou cítit jako kultura podceňovaná jádrem. Ekonomické znevážení periferní společnosti jádrovou kulturou povede ke zvýšení významu kulturních odlišností mezi periferií a jádrem (Hechter 1975: 43).

Z toho vyplývá, že ekonomická nerovnost kulturně odlišných skupin v konečném výsledku povede k růstu nacionalistických hnutí v periferní společnosti. Na závěr se bude periferní kultura domáhat nezávislosti na jádrové kultuře (Hechter 1975: 20).

Ekonomická nerovnost mezi centrem a periferií je výsledkem nerovné industrializace státních regionů. Industriálně a ekonomicky vyspělejší region je jádrem. Politické elity jsou lokalizovány v teritoriu jádra a rozhodují o politických, ekonomických a sociálních záležitostech ve všech oblastech státu.

Politická dominace centra vede k povstání nacionalistických hnutí v periferních regionech, jejichž cílem je získat nezávislost na jádru (Hechter 1975: 30).

Koloniální ekonomika se často specializuje na výrobu úzkého sortimentu primárních komodit nebo surovin pro export, obchod je monopolizovaný jádrem. Kvalifikovaná pracovní síla (manažeri, bankéři atd.) je rekrutovaná z centra a ve státě velmi často dochází k migraci etnických menšin z periferního regionu do centra s ideou vyšší životní úrovně i mzdy (Hechter 1975: 31).

V periferním regionu se mohou vyskytovat sociální problémy jako alkoholismus, mzdy jsou ve srovnání s centrem o hodně nižší, rovněž se vyskytuje nedostatek služeb. Ekonomická závislost je posilována právními, politickými a vojenskými opatřeními (Hechter 1975: 33).

Jako hlavní příčinu ekonomické a sociální nerovnosti mezi centrem a periferií uvádí Hechter kulturní heterogenitu státu. V případě interního kolonialismu jsou vládní politiky tvořeny kulturní skupinou centra, která rozhoduje o distribuci zdrojů. Aby mohla periferní etnická skupina ovlivňovat ekonomický rozvoj regionu, je nutné posílení její politické moci, aby mohla měnit rozdělování zdrojů pro svůj prospěch (Hechter 1975: 34).

Podle Hechterovy teorie interního kolonialismu získává komunita možnost oddělit se od centra, když se centrální vláda rozhodne, že to pro ni bude ekonomicky a politicky výhodné. Jinak bude centrální vláda ve vztahu ke kulturně diferenciované komunitě aplikovat různé praktiky a nástroje k pozastavení separatistických hnutí (Hechter 2000: 79). Jako příklad autor zmiňuje navýšení mzdy lídrům nacionalistických hnutí výměnou za vzdání se svých nároků. Centrální vláda může rovněž slibovat novou vlnu rozvojových projektů v regionu, aby přesvědčila jedince o tom, že jejich hlavním zájmem by měla být teritoriální integrita státu. Pokud přesvědčování není efektivním nástrojem, může centrální vláda využít méně atraktivní nástroje k přesvědčení diferenciované společnosti o tom, že cílem je být součástí multikulturního státu (Hechter 2000: 80).

Centrální vláda může slibovat pozastavení ekonomické spolupráce s regionem, pokud se separuje od státu. Pozastavení ekonomické spolupráce zvýší náklady spojené se získáním nezávislosti, což může potenciálně snížit míru podpory secesionistických hnutí (Hechter 2000: 80).

Posledním nástrojem, který je zároveň nejbrutálnějším ze všech, je ztlumení secesionistických hnutí použitím síly. Poslední nástroj je nejvíce rizikový, protože použití násilí může vyvolat negativní reakci mezinárodních společností na akce podniknuté centrální vládou (Hechter 2000: 80).

1.2 Etnický nacionalismus Anthonyho Smithe

Dle definice Smithe je národ populací, která bydlí na určitém teritoriu, sdílí mýty, vzpomínky, společnou kulturu a zákony, jež platí pro všechny členy společnosti. Podle Smithe mají společné vzpomínky a teritorium, na němž bydlili a válčili předkové, velký význam pro jedince a národní identitu. Národní identita znamená udržování a stálou interpretaci vzorových hodnot, symbolů, mýtů, a tradic, jež jsou částí národního dědictví a s nimiž se představitelé národa ztotožňují (Smith 1998: 187–190).

Účelem nacionalistů je znovu objevovat, reinterpretovat minulost určité komunity a tím přispívat k její regeneraci. Celkovým cílem nacionalistů je zakotvit národ na pevných základech, jež jsou postavené na historických dokumentech a důkazech (Smith 2009: 65).

Autor na rozdíl od modernistů tvrdí, že národy vznikají na základě etnických skupin. Etnická skupina je pojmenovaná lidská skupina, která má nárok na historické teritorium, sdílí mýty o společném původu, má společné vzpomínky a kulturu. Některé etnické skupiny v různých historických událostech ztratily svou etnickou identitu, protože byly asimilovány do většího sociálního útvaru, nebo byly zničeny jinou etnickou skupinou (Smith 1999: 127).

Nacionalismus autor definuje jako ideologické hnutí, jehož cílem je dosáhnout autonomie, jednoty a výjimečné národní identity jménem národa – a také je udržet. Někteří jedinci věří, že představují skutečný anebo potenciální národ. Aktivní nacionalistická ideologie je inspirována symbolikou národa (Smith 2009:61).

Smith uvádí doktrínu nacionalismu, která determinuje předpisy pro jednání mezi lidmi. První položka určuje, že lidstvo je rozděleno na národy a každý z nich má svůj charakter, historii a osud. Další bod je tvrzení, že pouze národy disponují politickou mocí. Aby mohl být jedinec svobodný, musí být příslušníkem určitého národa, jeho loajalita k onomu národu by měla být

svrchovaná nad všemi ostatními loajalitami, jimiž jedinec disponuje. Každý národ vyžaduje autonomii, protože globální mír a spravedlnost jsou možné pouze tehdy, kdy je svět rozdělený na svobodné a autonomní národy. Na rozdíl od modernistů Smith tvrdí, že nacionalismus je ideologická doktrína o národu, ne o národním státě. Dle autora v současné době existuje spousta národů, které nedisponují národním státem, aniž by bylo vyloučeno jejich právo na národ (Hechter 2009:61).

Kulturní artefakty mohou inspirovat etnickou skupinu, aby nárokovala svá práva jako národ. Smith tvrdí, že národní elita bude sbírat informace o mýtech a symbolech a interpretovat je veřejnosti, čímž probudí touhu po bývalé slávě jejich etnické skupiny (Smith 2009: 85). Právě touha po ochraně svého etnického dědictví by sloužila jako důvod k získání svrchovanosti etnické skupiny nad vymezeným teritoriem. Kulturní a ekonomické utlačování etnické skupiny centrálním státem bude katalyzátorem k nastartování vývoje etnického nacionalismu (Smith 1991: 16). Proto může etnická identita mobilizovat masy a působit na růst etnického nacionalismu, který v některých případech vede k brutálním etnickým konfliktům (Smith 2009: 115).

V rámci etnosymbolického proudu má teritorium, na němž žijí představitelé etnické menšiny, hlubší význam pro obyvatele etnicky odlišného regionu, než uvádí modernisté. Teritorium symbolizuje kulturní a historickou kontinuitu etnické menšiny. Smith tvrdí, že etničtí nacionalisté nemají zájem o jakékoli teritorium. Jejich cílem je území, kde žili jejich předkové a kde se nacházejí historické a kulturní památky. Na základě kulturních symbolů, mýtů a historie etnická skupina uvažuje, že má právo na ovládnutí určitého teritoria, které je projevem charakteru jejich etnické komunity (Smith 1998: 125).

Etnický nacionalismus etnických menšin se podle Smithe může vyskytovat v nezávislosti na ekonomické situaci oné menšiny. Hospodářské faktory v teorii Smithe nejsou tak významné jako historická paměť, kulturní symboly a mýty. Autor navrhuje cíle, které jsou charakteristické pro etnický nacionalismus:

1. Vytvoření vysoké kultury ve společnosti, kde chyběla.
2. Formování kulturně homogenní „přirozené“ společnosti.
3. Ochrana území, jež bylo uznáno za rodný kraj, nejlépe nezávislost tohoto území.
4. Transformace pasivní etnické společnosti v aktivní etno-politickou společnost, která je subjektem historie (Smith 1991: 126).

Význam těchto motivů se samozřejmě značně liší mezi nacionalistickými hnutími a obdobími, kdy se tato hnutí vyvíjí. Tyto motivy se však neustále opakují a slouží k vymezení nacionalistické ideologie od jiných ideologií (Smith 2009: 63).

1.3 Kritika teorií nacionalismu Michaela Hechtera a Anthonyho Smithe

Anthony Smith ve svém díle „Nationalism and Modernism“ kritizuje teorie interního kolonialismu Hechtera. Smith si klade otázku, kolik kritérií by měl naplňovat kulturně odlišný region, abychom mohli tvrdit, že nacionalistické hnutí se v tomto regionu vyvinulo na základě ekonomické exploatace, politické a kulturní diskriminace. Příklad Skotska, které je součástí empirického výzkumu Hechtera, lze těžko zařadit mezi nacionalistická hnutí vzniklá ve výsledku ekonomické exploatace. Smith tvrdí, že Skotsko je, na rozdíl od Irska, ekonomicky poměrně rozvinutým regionem, jehož industrializace byla ve srovnání s ostatními regiony Spojeného království na vysoké úrovni (Smith 1998: 123). Dále Smith kritizuje časové období – Hechter podle něj nevysvětluje, proč nacionalistická hnutí ve Skotsku a Walesu získala veřejnou podporu až v 60. letech, když proces industrializace, který je v teorii Hechtera klíčový, nastoupil již v 19. století (Smith 1998: 123).

Anthony Smith uvádí etnickou teorii nacionalismu, která podle něj vysvětluje důvody vzniku nacionalistických hnutí ve Skotsku a ostatních regionech v nezávislosti na ekonomické situaci. Smith tvrdí, že Hechter podceňuje význam kultury a historie etnické menšiny ve vývoji nacionalistických hnutí. Kulturní aspekt má v teorii Hechtera instrumentální charakter – kultura byla vytvořena jako instrument, který má ospravedlnit politické záměry skupiny. Smith však s tímto výrazně modernistickým pohledem nesouhlasí a tvrdí, že modernisté ztrácejí jeden z klíčových momentů zkoumání rostoucích nacionalistických hnutí, když podceňují jejich kulturní aspekt (Smith 1998: 124).

Umut Özkırımlı kritizuje etno-symbolický přístup k národu a nacionalismu Anthonyho Smithe. Historie a mýty o původu etnické skupiny inspirují jedince etnické skupiny či národa k vytvoření nacionalistických hnutí s cílem zachránit historické území, jež je domovem jejich předků (Özkırımlı 2000: 350).

V dějinách národů je mnoho příkladů, kdy bylo teritorium v různých časových obdobích ovládáno sousedním státem nebo jinou etnickou menšinou, mohlo být součástí impéria. Objevuje se otázka, jak se etnická menšina může rozhodnout, ve kterém období byly vytvořeny mýty a symboly a kdy byla vytvořena kulturní základna, která odlišuje tuto skupinu od ostatních. V teorii Smithe tuto funkci plní národní elita, která sbírá a interpretuje informace o historii a kultuře etnické menšiny veřejnosti, což je v rozporu s jeho tvrzením, že zdroje národní identity nejsou výmyslem a výtvořem elity, ale jsou součástí národnostního cítění a národní kultury (Özkırımlı 2000: 351).

Nejvíce kritický bod etno-symbolického přístupu je ten, že tato teorie ospravedlňuje kulturní diskriminaci a represivní politiky států vůči jedincům pocházejícím z jiné etnické skupiny či národa. Proto by dle Özkırımlıho měli být etnosymbolisté opatrnější ve svých výzkumech, protože někteří jedinci mohou využít jejich myšlenek pro ospravedlnění brutálních nacionalistických politik. Jako příklad radikální instrumentalizace etnických politik autor uvádí holocaust v době druhé světové války, etnické konflikty na Balkáně a v afrických státech v 90. letech (Özkırımlı 2000: 353).

Metodologie

Pro tuto práci jsem zvolila metodu obsahové analýzy. *Obsahová analýza bývá charakterizována jako výzkumná technika pro kvantitativní, systematický a objektivní popis zjevného obsahu komunikace* (Sedláko 2014: 291).

V 60. letech 20. století definuje Weberův slovník anglického jazyka obsahovou analýzu jako analýzu manifestního a latentního obsahu kontextu sdělovaného materiálu jako knihy či filmu prostřednictvím klasifikace, systematického hodnocení klíčových symbolů a témat, s cílem zjistit jejich význam a pravděpodobný účinek (Krippendorff 2004: 14).

Za otce obsahové analýzy je považován Bernard Berelson. Berelson je zároveň jedním z nejčastěji citovaných autorů, když jde o obsahovou analýzu dat. Kořeny této techniky však sahají až do 19. století, kdy se aktivně vyvíjí tiskový průmysl (Sedláko 2014: 292). V 19. století se ve Spojených státech objevily první výzkumy uplatňující tyto principy, jednalo se o obsahovou analýzu titulů místních deníků (Krippendorff 2004: 7).

Pro vývoj obsahové analýzy bylo nejvýznamnější meziválečné období, kdy byly pomocí metodologické techniky zkoumány politické propagandy a komerční reklamy. Zkoumání politické propagandy se lišilo od výzkumu komerční reklamy tím, že cílem bylo zjistit záměry komunikátora; v druhém případě komunikační strategie ovlivňující chování příjemce (Sedláko 2014: 293).

V druhé polovině 20. století zaujala metoda obsahové analýzy významnou pozici ve vědních disciplínách, jako např. historii, psychologii či politologii. V této době už obsahová analýza zahrnovala různé typy dat, která mohla být zkoumána. Už se nejednalo pouze o psané texty, objektem zkoumání se stala audiovizuální a vizuální sdělení (Sedláko 2014: 294).

Od druhé poloviny 60. let se zájem o obsahovou analýzu zvyšuje napříč všemi disciplínami. Manuální obsahová analýza byla poměrně časově a finančně

náročná, ovšem na začátku 70. let vznikají počítačové softwary, které usnadňují výzkum pomocí obsahové analýzy a umožňují v relativně krátkém období zkoumat obsáhlé digitální texty (Krippendorff 2014: 15).

V současné době patří obsahová analýza mezi nejčastěji využívané metody výzkumu. Počet výzkumníků, kteří ji ve svých výzkumných pracích používají, neustále roste. V historii se tato technika zaměřovala hlavně na odhad záměrů komunikátora, v současné době je jejím cílem zmapovat témata, hodnoty a ostatní jevy sdělované veřejnosti (Sedláko 2014: 295).

Obsahovou analýzu rozdělujeme do dvou metod – kvalitativní a kvantitativní (Malici, Smith 2013: 137).

Kvalitativní či hermeneutická analýza vychází z interpretace obsahu textu. *Pomocí subtilních interpretačních postupů se pod povrchem textu odhalují jeho skryté hlubší struktury. Odkrývají se autorské intence a poukazuje se na specifické argumentační struktury* (Scherer 2011: 29). Jedná se především o podrobný popis a velmi důkladný rozbor textu. Vzhledem k tomu, že tato metoda vyžaduje velmi podrobný rozbor obsahu mediálních sdělení, má určité limity. Jedním z nich je omezený počet textů, kterým se výzkumník může věnovat, dalším problémem je subjektivita – vzhledem k tomu, že je celý výzkum založen na čtení obsahu mediálních sdělení výzkumníkem, validita výsledků bude ovlivněna jeho osobním názorem (Scherer 2011: 29).

Kvantitativní obsahová analýza se výrazně liší od té kvalitativní. Výzkumník má ve kvantitativním přístupu velmi omezený prostor na svůj názor, což znamená, že jsou vzniklé výsledky snadnější pro evaluaci a jejich validita je mnohem vyšší ve srovnání s kvalitativním přístupem. *Kvantitativní analýza je vysoce strukturovaným a selektivním procesem. Při rozboru podléhá každý krok explicitně formulovaným pravidlům. Výsledky se dají precizně a přehledně znázornit v číselných hodnotách, tabulkách a grafech.* Výzkumník zde rovněž disponuje možností zkoumat jak velmi obsáhlé dokumenty, tak i jejich velký počet (Scherer 2011: 29–30).

2.1 Výzkumný materiál

Výzkumný materiál pro obsahovou analýzu se stanoví s ohledem na cíl a výzkumné otázky. Je nutné si vymezit určité období a zdroj informací, tedy zda jím bude dokument, mediální sdělení, zvukové záznamy či deníky (Sedláko 2014: 310).

Pro zkoumání debaty o skotské nezávislosti, která je ovlivněna debatou o vystoupení Spojeného království z Evropské unie, jsem si zvolila parlamentní debaty, které se uskutečnily ve skotském parlamentu od června 2016 do června 2019.

Stenografické záznamy skotských parlamentních debat jsou relevantní k cílům mé diplomové práce. Důvodem k volbě parlamentních debat jako výzkumného materiálu je to, že parlamentní debata je demokratický proces, který probíhá před hlasováním představitelů politických stran ohledně určitého návrhu, který je hlavním tématem debaty. Představitelé politických stran využívají parlamentní debaty, aby veřejně sdělili svůj postoj k danému tématu (Proksch, Slapin 2015: 1)

Projevy politiků jsou velmi často v souladu se záměry jejich strany. Parlamentní debaty mají velký význam v demokratických společnostech. Mezi parlamentní debatou a voliči existuje určitý vztah, který se váže k reprezentaci národa a jeho zájmů politickými elitami (Proksch, Slapin 2015: 2).

Jedinci ve společnosti během voleb hlasují pro politickou stranu na základě individuálních preferencí. Elity zvolených stran v parlamentu mají obhajovat zájmy voličů, kteří je svými hlasy podpořili ve volbách. Struktura parlamentu je závislá na individuálních preferencích jedinců ve společnosti, kteří se ve volbách rozhodnou, která strana prezentuje politiku, jež je v souladu s jejich očekáváními (Proksch, Slapin 2015: 3).

Parlamentní debaty ve Skotsku ohledně brexitu a nezávislosti Skotska jsou velmi vhodným zdrojem dat pro účely této práce.

Od června roku 2016 až do současné doby se ve Spojeném království konají diskuze o vystoupení z Evropské unie. Rozhodnutí občanů Spojeného království v evropském referendu v roce 2016 obnovilo otázku o nezávislosti Skotska na Spojeném království. V roce 2014 se ve Skotsku uskutečnilo referendum o nezávislosti na Spojeném království. V této době se občané Skotska rozhodli, že chtějí zůstat v unii s Velkou Británií (Glen 2015: 11). Podle skotské první ministryně Nicoloy Sturgeon bylo rozhodnutí skotských obyvatel ovlivněno hrožícím vystoupením Skotska z Evropské unie, pokud by získalo nezávislost na Spojeném království (Henderson 2017: 631).

V evropském referendu v roce 2016 si skotští voliči zvolili zůstat v Evropské unii, na rozdíl od většiny voličů ve Walesu a Anglii. Výsledky evropského referenda ukázaly, že občané Spojeného království se většinou hlasů rozhodli vystoupit z Evropské unie. Rozhodnutí však vzbudilo nesouhlas skotských voličů, kteří byli většinou proti (Henderson 2017: 631). Nicola Sturgeon se v červenci během setkání s první ministryní Spojeného království Theresou Mayovou vyjádřila, že Skotsko uvažuje o možnosti organizovat druhé referendum o nezávislosti Skotska na Spojeném království (Fabrini 2017: 120). Důvodem k druhému referendu by byla změna okolností, které ovlivnily výsledky referenda v roce 2014. Podle první ministryně Skotska hrozí skotským občanům vystoupení z Evropské unie, i když skotští voliči hlasovali pro setrvání (Henderson 2017: 631).

Vymezené období je relevantní k výzkumné otázce mé diplomové práce, *zda v debatě o skotské nezávislosti, která je ovlivněná debatou o vystoupení Spojeného království z Evropské unie, převažují ekonomické důvody k získání nezávislosti, jak tvrdí Michael Hechter, nebo důvody kulturní a historické, jak tvrdí Anthony Smith.*

Výhodou tohoto výzkumného materiálu je dostupnost. Stenografické záznamy skotských parlamentních debat jsou dostupné ke stažení na oficiální webové stránce skotského parlamentu.

Během tří let se však ve skotském parlamentu uskutečnilo mnoho debat týkajících se vnitřních záležitostí Skotska. Vzhledem k výzkumné otázce mé diplomové práce jsem vybrala ty debaty, které se zaměřovaly hlavně na vystoupení Spojeného království z Evropské unie a nezávislost Skotska na Spojeném království. Pro zúžení počtu zkoumaných debat jsem vymezila klíčová slova, pomocí nichž jsem vyhledávala relevantní debaty v elektronickém archivu. Klíčová slova jsou: *brexít, nezávislost, vystoupení z EU, referendum*. Na základě vymezených kritérií jsem našla 18 parlamentních debat týkajících se vystoupení Spojeného království z Evropské unie a nezávislosti Skotska na Spojeném království.

2.3 Jednotky analýzy

Vymezení jednotek analýzy je velmi důležitou částí obsahové analýzy. Jako výzkumnou jednotku označujeme určitý objekt, který je nositelem zkoumané informace. Zkoumané jednotky vymezujeme určitými znaky, které je charakterizují (Sedláko 2014: 87).

Pro účel této práce jsem jako výzkumnou jednotku zvolila projev ministra nebo ministryně během debaty. Projev ministra nebo ministryně začíná ve chvíli, kdy se zapojují do debaty a prezentují své argumenty či názory ohledně tématu diskuze. Všechny projevy jednoho ministra či ministryně během jedné debaty jsou považovány za jednu jednotku analýzy. Důvodem je to, že ministr či ministryně většinou nemění svůj postoj k tématu diskuze, proto tímto vymezením zkoumané jednotky unikneme opakování se jejich stejného názoru během debaty. Až do konce diskuze využívají podobné argumenty, statistické údaje a další informace, které jsou v souladu s jejich postojem k tématu diskuze.

Projev ministra či ministryně během jedné debaty je považován za jednu jednotku analýzy pro zúžení počtu jednotek analýzy. Pokud by však ministr či ministryně změnili svůj postoj k diskutované problematice, počítám tento projev jako novou výzkumnou jednotku.

Výzkumnou jednotkou analýzy v této práci nejsou otázky. Otázky mohou být položeny předsedou nebo místopředsedou parlamentu nebo ostatními účastníky debaty – například otázka Stewartu Stevenzona z SNP na Gordona Lindhursta ze Skotské konzervativní strany během debaty na téma lidských práv a základních svobod v lednu 2017 ohledně toho, kdy se uskuteční debata o vystoupení Spojeného království z Evropské unie:

Stewart Stevenson: Kdy ? (Scottish parliament 10. 1. 2017: 26).

Rovněž není jednotkou analýzy projev předsedy parlamentu, kdy na začátku debaty prezentuje téma diskuze. Například projev místopředsedkyně Lindy

Fabiani na začátku debaty na téma ochrany lidských práv a základních svobod v lednu 2017:

Místopředsedkyně (Linda Fabiani): Další bod je debata o návrhu S5M-03297 jménem Angely Constance o místě Skotska v Evropské unii – ochrana a podpora lidských práv a základních svobod (Scottish Parliament 10. 1. 2017: 10).

Závěr diskuze není považován za jednotku analýzy. Jako příklad uvádím projev předsedy na konci debaty, jež se věnovala tématu budoucích vztahů Skotska s Evropskou unií.

Předseda: Výsledek rozporu: pro 86, proti 36, zdrželo se 0. Návrh ve znění pozdějších předpisů schválen... (Scottish Parliament 17. 1. 2017: 72).

Jako jednotka výzkumu se také nepočítá komentář předsedy debaty a ministrů. Jako příklad jsem použila komentář Douglase Rossa během debaty, která se konala v lednu 2017 na téma ochrany lidských práv a základních svobod.

Douglas Ross: Pustím ke slovu pana Findlaye (Scottish Parliament 10. 1. 2017: 18).

Debaty skotského parlamentu jsem na základě vymezených charakteristik rozdělila na jednotky analýzy.

2.4 Kódovací kniha

Kódovací kniha je podle Renaty Sedlákové velmi důležitou částí obsahové analýzy. V kódovací knize výzkumník definuje kódovací klíč a kódovací schéma přehledem jednotlivých proměnných. Do kódovací knihy jsou rovněž zahrnuty definice proměnných a jejich variace. Kódovací kniha slouží jako návod pro dalšího výzkumníka, který by chtěl výzkum zopakovat. Pomocí informací zahrnutých do kódovací knihy můžeme provádět evaluaci výzkumu. Pokud další výzkumník postupuje podle návodu v kódovací knize, výsledek jeho výzkumu je identický (Sedláková 2014:316).

Identifikační proměnné jsou řečník, politická strana, stanovisko vůči brexitu, stanovisko vůči nezávislosti Skotska.

P1 je řečník. Kód každého řečníka je vymezen na základě řádného čísla na seznamu řečníků. Seznam řečníků jsem přidala do příloh.

P2 je skotská politická strana. V současné době se skotský parlament skládá z pěti politických stran.

Skotská národní strana (SNP) – kód 1.

Skotská národní strana (SNP) byla založena v 20. letech 20. století. Politická kampaň Skotské národní strany se v roce 2007 soustředila na zlepšení sociální a ekonomické situace ve Skotsku. Hlavními cíli volebního manifestu bylo udělat Skotsko úspěšnějším, zlepšit zdravotnické služby, podporovat malé podniky, zvýšit bezpečnost společnosti, zajistit nižší a spravedlivější místní daně (Snp.org). Tato kampaň v roce 2007 přinesla straně vítězství v regionálních volbách. V roce 2014 SNP organizovala referendum o nezávislosti Skotska. Výsledky referenda potvrdily, že skotská společnost chce být členským národem Spojeného království (Glen 2015: 10). Vzhledem k výsledkům referenda tehdejší lídr Skotské národní strany opustil pozici prvního ministra Skotska. Díky aktivní kampani pro nezávislost v roce 2014 se počet členů Skotské národní strany zvýšil

dvojnásobně. Od roku 2007 do současné doby je SNP vládní politickou stranou, ačkoliv ve volbách v roce 2016 ztratila absolutní většinu (Snp.org).

Skotská labouristická strana – kód 2.

Skotská labouristická strana vznikla v druhé polovině 19. století. Politickým lídrem labouristů je v současné době Johan Lamont. Strana pod vedením Tonyho Blaira vyhrála parlamentní volby v roce 1998. Pod vládou labouristické strany získalo Skotsko možnost provést referendum o vytvoření skotského autonomního parlamentu (Devine 1999: 607). Politická kampaň strany se v roce 2017 zaměřovala na zlepšení pracovních podmínek a mezi její hlavní cíle patří navýšení minimální mzdy, investování do veřejného sektoru, eliminace školného, masové budování bytů a veřejné vlastnictví železnice (Scottishlabour.org.uk). V roce 2016 vyhrála strana v regionálních volbách 23 křesel, tím pádem je na třetím místě seznamu skotských politických stran (Parlament.scot).

Skotská konzervativní strana – kód 3.

Skotská konzervativní strana byla založena na začátku 20. století. Dle výsledků regionálních voleb v roce 2016 se stala největší opoziční stranou ve skotském parlamentu. V současné době je lídrem strany Ruth Davidson (Scottishconservatives.com). Poměrně dlouhou dobu měla Skotská konzervativní strana nízkou podporu, avšak za dva poslední roky se politická situace ve Skotsku i Spojeném království velmi změnila, a strana se tak aktivně podílí na skotské politice (Parliament.scot). Politická kampaň je zaměřena na ekonomiku – podpora skotského průmyslu a podnikatelů je zmiňována jako hlavní cíl Skotské konzervativní strany (Scottishconservatives.com).

Skotská politická strana Liberální demokracie – kód 4.

Skotská politická strana Liberální demokracie je nejmenší ze všech pěti stran skotského parlamentu. Strana disponuje pěti křesly (Parliament.scot). Liberální demokracie je Willie Rennie a politickými cíli jsou spravedlivější společnost,

Skotsko jako členský národ Spojeného království a silná ekonomika (Libdems.org).

Skotská politická strana Zelení – kód 5.

Skotská politická strana Zelení vznikla v 70. letech 20. století, ale do 90. let byla málo známá ve skotské společnosti. Během referenda o autonomním skotském parlamentu hlasovali představitelé Zelených pro jeho vytvoření. V roce 2007 Zelení spolupracovali se Skotskou národní stranou a jejich spolupráce trvá dodnes. Politické cíle Zelených jsou spravedlivá a rovnoprávná společnost, Skotsko v Evropské unii, zelená Evropa (Edinburghgreens.org.uk).

P3 – proměnná determinující postoj řečníka vůči brexitu. Pokud se řečník ve svém projevu vyjádřil k otázce o vystoupení Spojeného království z Evropské unie, souhlasí, že Spojené království musí vystoupit z Evropské unie – kód 1. Například vyjádření Alexadra Stewarta během debaty o lidských právech a základních svobodách:

Alexandr Stewart: Referendum, které se konalo 23. června loňského roku, bylo rozhodující: Spojené království jako členský stát Evropské unie přijalo rozhodnutí opustit politický blok. Faktem je, že obchod na domácím trhu ve Spojeném království je čtyřikrát důležitější pro Skotsko, než je obchod v rámci jednotného trhu EU. Vítám skutečnost, že skotská vláda to uznala a uvědomila si to, ale také to vyvolává otázku, proč nadále ohrožuje naši účast na jednotném trhu Spojeného království. Toto stanovisko je naprosto nelogické (Scottish Parliament 17. 1. 2017: 31).

Pokud řečník v rámci svého projevu nepodporuje myšlenku o vystoupení – kód 2. Jako příklad uvádím příspěvek Clare Adamsové v debatě na téma: Vztahy mezi Skotskem a Evropou v budoucnosti.

Clare Adamson: Souhlasím s úvodními poznámkami premiéra v jeho dnešním projevu. Jedná se spíše o vyjednávání nových vztahů s EU. Znamená to využít příležitosti tohoto velkého momentu národních změn k tomu, abychom se vrátili a

zeptali sami sebe, jakou zemi chceme být. Kým chce Skotsko být? Ve všech místních samosprávách jsme hlasovali, abychom zůstali. Předsedovi vlády říkám, že jsme to udělali s otevřenými očima. Naléhavě žádám kolegy z celé komory, aby se podívali na „Skotské místo v Evropě“ a na možnosti, které jsou v něm prezentovány pro diferencované řešení pro Skotsko, a aby podporovali pokračující práci skotské vlády na zajištění současného postavení Skotska v EU a v naší zemi na evropském jednotném trhu. Vyzývám Alexandra Stewarta, aby šel ven a promluvil si s několika svými voliči a průmyslovými odvětvími ve své oblasti. Stejně jako mnoho ministrů z celé komory jsem diskutovala s voliči, co pro ně bude brexit znamenat. Bez výjimky, ze čtyř svobod zboží, služeb, kapitálu a osob – svobod, které vymezují základní povinnosti členství v evropském jednotném trhu – jsou nejvíce znepokojeni pohybem pracovních sil. Ať už se jedná o pohled ze softwarového průmyslu nebo odvětví drobného ovoce, volný pohyb pracovních sil je pro hospodářství Skotska a naši budoucnost nesmírně důležitý (Scottish parliament 17. 1. 2017: 42).

Následující proměnná P4 je postoj k nezávislosti Skotska na Spojeném království. Postup je podobný jako v případě stanoviska vůči brexitu. Pokud se řečník vysloví pro nezávislost Skotska nebo pro provedení druhého skotského referenda, přiděluji kód 1. Například projev první ministryně v debatě týkající se nezávislosti Skotska.

První ministryně: Velmi pevně věřím, že tam, kde je rozdíl v názorech na nejlepší cestu vpřed, je nejlepší umožnit lidem vybrat si tu nejlepší cestu vpřed [přerušeni]. Vzhledem k tomu, že tento návrh byl zamítnut, ačkoliv Skotsko hlasovalo pro 62 % a 38% proti, aby zůstalo v Evropské unii. Nyní čelíme vystoupení z EU proti naší vůli, s masivními důsledky pro naše hospodářství, naši společnost a naše místo ve světě. Na rozdíl od slibů, které dávala (Ne) kampaň před referendem o nezávislosti v roce 2014, neopouštění Spojeného království senestalo zárukou vztahů Skotska s Evropou; ohrozilo je. Před loňskými volbami do tohoto parlamentu to manifest Skotské národní strany zohlednil a řekl: „Skotský parlament by měl mít právo uspořádat další referendum... pokud

dojde k významné a podstatné změně okolností, které v roce 2014 převažovaly, jako je například Skotsko, které bylo vyřazeno z EU proti naší vůli.“ Jednoznačně: závazek manifestu v kombinaci s výsledkem skotských voleb, které vrátily parlamentu pro-nezávislou většinu, a výsledek referenda EU, dává skotské vládě nezpochybnitelný demokratický mandát pro referendum o nezávislosti (Scottish Parliament 21. 3. 2017: 20).

Pokud má řečník opačný názor na nezávislost Skotska, což znamená, že nepodporuje myšlenku druhého referenda o nezávislosti Skotska nebo že se skotští občané jasně rozhodli v roce 2014, že nechtějí nezávislost, a jiné formulace projevů, které jsou proti nezávislosti Skotska na Spojeném království, přidělují kód 2. Například vyjádření ministra Daniela Johnsona v debatě na téma nezávislosti Skotska.

Daniel Johnson: Jaký by byl dopad těchto škrťů na skotskou ekonomiku a na skotský průmysl? Argument SNP o EU je chybný. Argument SNP o jistotě je chybný. Argument SNP o kompromisech, které učinil, je nejasný. SNP ani nemůže být jasné, jak jsou na tom s EU. Labouristická strana je proti druhému referendu o nezávislosti, protože musíme překonat ten rozkol a rozvratnost, proto odvrátí pozornost od skutečnosti, se kterou se musíme vypořádat, jako je průmysl a vzdělávání. Zvyšuje to rizika a nejistoty, která budou započítána do nákladů na pracovní místa ve Skotsku (Scottish Parliament 21. 3. 2017: 74).

Následující proměnné se týkají argumentů, které představitelé politických stran Skotska využívali během debaty na podporu skotské nezávislosti a vystoupení Spojeného království z Evropské unie či naopak zamítnutí skotské nezávislosti a vystoupení Spojeného království z Evropské unie.

P5 – argumenty, jež se vyskytovaly napříč celým obsahem stenografického záznamu skotských parlamentních debat. V rámci této proměnné se vyskytlo šest politických argumentů, které ministři mnohokrát opakovali. Každému argumentu přidělují určitý kód.

Kód 1: Spojené království je demokratický stát. V tomto případě se jednalo o názory řečníků různých politických stran, kteří zdůrazňovali, že Spojené království je demokratická země, proto by rozhodnutí britských občanů ohledně vystoupení z Evropské unie nemělo být předmětem diskuze skotského parlamentu. Skotsko by mělo respektovat zájmy britských občanů. Například projev Liz Smith z Konzervativní strany v prosinci 2018.

Liz Smith: Pevně věřím, že pokud budeme i nadále odmítat rozhodnutí voličů a říkat jim, že se mýlí, a budeme hledat další referenda, dokud nedostaneme požadovaný hlas, vstoupíme na velmi nebezpečnou cestu. Podkopáváme celou koncepci demokracie, jak ji známe, když se politické třídy stanou dislokovány od veřejnosti, která je volí. Já respektuji názory všech členů v komoře, i když s nimi nemůžu stále souhlasit. Respektuji rozhodnutí ostatních stran uspořádat rozpravu dnes odpoledne, ale žádám je, aby zvážily, že návrh, který předložily, nám nemůže poskytnout to, co skutečně chtějí. Je zcela jasné, co ostatní strany nechtějí, ale není jasné, co chtějí. Jak by to mohlo být vzhledem k situaci, ve které se ostatní čtyři strany ocitly? Trvají na tom, že dohoda předsedy vlády je špatná, ale nevyjasní, co by bylo dobré. Vše, co nám řeknou, je, že chtějí zůstat v EU. Stejně takto ale není to, o čem se lidé rozhodli, a jako demokraté s tím musíme žít, ať se nám to líbí nebo ne (Scottish Parliament 5. 12. 2018: 45).

Kód 2 – nerespektování skotských zájmů. Tento argument se rovněž v parlamentních debatách vyskytoval velmi často, proto jsem ho zahrnula do analýzy této práce. Jako příklad uvádím řeč Richarda Lochheada ze Skotské národní strany, který se vyjádřil proti Skotské konzervativní straně a obvinil úřad Spojeného království z nerespektování vůle skotských obyvatel.

Richard Lochhead: SNP absolutně respektuje výsledky referenda o nezávislosti v roce 2014. Není škoda, že Konzervativní strana nebude respektovat výsledky referenda o Evropě ve Skotsku, kde hlasovalo 62 procent lidí? Já vymezím možnosti, kterým Skotsko bude čelit do budoucna, ale při respektování výsledků referenda je opravdu důležité, aby Konzervativní strana, která se v tomto

parlamentu stále nazývá oficiální opozicí, skutečně poslouchala obyvatele Skotska (Scottish Parliament 17. 1. 2017: 48).

Kód 3 – nerovnost národů ve Spojeném království. Argumenty týkající se nerovnosti národů ve Spojeném království se vyskytovaly poměrně často. Jako příklad uvádím vyjádření představitele Skotské národní strany, který v průběhu debaty o vystoupení Spojeného království z Evropské unie obvinil úřad Spojeného království z toho, že si národy v unii nejsou rovné.

Stuart McMillan: Zadruhé, jak jsem naznačil dříve, účet za kontinuitu neměl být pro nikoho překvapením. Komise pro finance a ústavu skutečně zdůraznila možnost přijetí zákona. Skotská vláda kromě toho projevila vůči britské vládě obrovské množství trpělivosti a poskytla jí dostatek času na to, aby spojila své kroky s cílem změnit návrh Evropské unie (Komise). Skutečnost, že velšská vláda také zavedla zákon o kontinuitě – zákon odvozený ze zákona Evropské unie (Wales) – ukazuje, že se nejedná pouze o problém Skotsko versus Westminster; zdůrazňuje se arogance, se kterou britská vláda zachází se Skotskem a Walesem v nerovnoprávném Spojeném království (Scottish Parliament 9. 1. 2018: 55).

Kód 4 – devoluce pravomoci ve Spojeném království. V současné době je to velmi často se vyskytující argument ohledně toho, že Skotsko by chtělo zvýšení pravomocí, které do této chvíle patří úřadu Spojeného království (Scottish Parliament 15. 5. 2018: 42). Tento argument nezahrnuje pouze myšlenky na to, že by Skotsko chtělo rozšíření kompetencí skotského parlamentu, ale i ty, že by chtělo zachovat ty devoluční pravomoce, kterými v současné době disponuje (Scottish Parliament 13. 3. 2018: 36). Mezi skotskými regionálními představiteli existují obavy ze snížení kompetencí skotského parlamentu po brexitu, ty se podle nich vrátí britskému úřadu. Jako příklad představuji projev Joany McAlpine, která se v debatě na téma vystoupení Spojeného království z Evropské unie vyjádřila vůči procesu vystupování, který bude komplikovanější vzhledem k zájmům Skotska, které jsou v rozkolu se zájmy Spojeného království.

Joan McAlpine: Skotské místo v Evropě je nejen kompromisem, ale i součástí procesu skotské decentralizace. Příspěvek předkládá přiměřené návrhy na další rozšíření pravomocí v různých oblastech, včetně imigrace. Během kampaně za referendum napsal Michael Gove první ministryni a navrhl, aby se tyto pravomoce mohly převést spolu s dalšími pravomocemi do oblastí zaměstnanosti a sociální ochrany. Rovněž pravomocí v zahájení diskuze a dohod s jinými zeměmi by Skotsku umožnila spolupracovat s Evropským sdružením volného obchodu jako způsob, jak zůstat v EU, pomocí spolupráce s vládou Spojeného království (Scottish Parliament 17. 1. 2017: 53).

Poslední proměnná na seznamu politických argumentů, jež se vyskytly v debatách o evropském referendu a nezávislosti Skotska, je kód 5 – suverenita Spojeného království. Pod pojmem suverenita Spojeného království označují projevy, jejichž obsah se vztahoval k legislativě a rozhodování ve Spojeném království. Velký počet ministrů a ministryň ve skotském parlamentu předpokládá, že brexit povede k nezávislosti Spojeného království na Evropské unii, protože všechna důležitá rozhodnutí budou přijímána v Londýně s ohledem na zájmy britského národa. Jako příklad uvádím řeč Rosse Thompsona v debatě o vystoupení z Evropské unie.

Ross Thomson: Ne, nebudu. Máme 5 minut na to, abychom promluvili, ale není to dost dlouho, jak víme. Ve skutečnosti vše, co SNP opravdu dokáže říci na 50 plus stránkách svého dokumentu, zní: „Dejte nám vše, co chceme, a na chvíli schováme hrozbu nezávislosti ze stolu.“ SNP se může tvářit, jako že kompromis, ale já tomu říkám ústavní vydírání. Brexit představuje pro Skotsko svět příležitostí. Můžeme vyjednat dohody o volném obchodu s rozvinutými a rozvíjejícími se ekonomikami; můžeme kontrolovat přistěhovalectví a zajistit, aby dovednosti a inovace byly vítány s otevřenou náručí; můžeme znovu získat kontrolu nad 200 miliony teritoriálních vod, oživit náš rybářský průmysl a pobřežní společenství; a konečně se můžeme osvobodit od nepřekonatelné a nekonzistentní jurisdikce Evropského soudního dvora (Scottish Parliament 7. 2. 2017: 50).

Další proměnná pro argumenty, které se vyskytovaly v debatách ve skotském parlamentu, je ekonomická – P6.

Kód 1 jsou argumenty, jejichž obsah se vztahuje k ekonomickým výhodám a perspektivám, jež plynou z vystoupení Spojeného království z Evropské unie. Rachael Hamilton ve svém projevu během debaty o budoucích vztazích Skotska s Evropskou unií sdělila názor ohledně pozitivních dopadů brexitu na ekonomiku Skotska a Spojeného království.

Rachael Hamilton: Musíme se podívat na pozitivní stranu. Skotsko je součástí Velké Británie, která je jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik G7. To nám poskytuje silný vyjednávací základ pro jednání s potenciálními novými světovými partnery, jako je Nový Zéland a Amerika. V současné době pracujeme v rámci nejprísnějších pravidel a předpisů při výrobě zboží a služeb, což nám dodává důvěru při vývozu našich kvalitních produktů. Anglická banka navíc příští měsíc aktualizuje prognózu růstu Velké Británie. Tyto věci jsou obecně pozitivní. Je jasné, že musíme upřednostňovat vztahy s naším největším obchodním partnerem, a já žádám ty, kteří si přejí rozdělit naši zemi: prosím, jednou provždy eliminujte hrozbu referenda o nezávislosti (Scottish Parliament 17. 1. 2017: 46).

Další proměnnou jsou hrozby, které brexit tvoří pro skotskou ekonomiku. Pro tuto argumentaci používám kód 2. Například projev Stuarta McMillana ohledně negativního dopadu vystoupení Spojeného království z Evropské unie bez dohody.

Stuart McMillan: Analýza vlády Spojeného království ukazuje katastrofický dopad, který by měl brexit bez obchodní dohody. Odhaduje se, že britská ekonomika po 15 letech stagnuje o 6,3 až 9 %. Nejvíce zasaženými oblastmi bude Wales, který bude čelit 8,1% snížení; Skotsko se snížením o 8 %; Severní Irsko se snížením o 9,1 %; a severovýchod Anglie se snížením o 10,5 %. Analýza rovněž varuje, že některé ceny potravin pravděpodobně vzrostou a že existuje riziko, že by se chování spotřebitelů mohlo zhoršit. Proto je nutné, aby byl článek 50

prodloužen, abychom předešli scénáři bez dohody (Scottish Parliament 5. 3. 2019: 58).

Kód 3 je negativní dopad nezávislosti Skotska na skotskou ekonomiku. Velmi často političtí představitelé zmiňují, že horší než brexit by pro skotskou ekonomiku byla nezávislost Skotska. Jako příklad tohoto argumentu jsem z debaty extrahovala část projevu Daniela Johnsona, který sděluje svůj názor na ekonomické dopady nezávislosti Skotska.

Daniel Johnson: Nezávislost by zvýšila nejistotu, protože neexistuje soubor okolností, za nichž by Skotsko zůstalo nepřetržitě členem EU. Diskutujeme zde o tom, zda se status Skotska bude lišit od statusu Spojeného království, což bude mít zoufalé důsledky pro obchod, hospodářství a pracovní místa, která by s tím byla spojena. Pokud Patrick Harvie uznává negativní důsledky brexitu, musí uznat, že by podobné byly i důsledky nezávislosti (Scottish Parliament 21. 3. 2017: 72).

Kód 4 – projevy, které zdůrazňovaly význam evropské ekonomiky pro Skotsko.

Gordon MacDonald: Podporujeme růst našich exportů, ale existuje omezující faktor – přístup ke kvalifikované pracovní síle. Můj kolega Gillian Martin zdůraznil dopad na řadu odvětví, pokud nebudeme mít přístup ke kvalifikované pracovní síle, abychom pomohli rozvíjet růst našeho exportního trhu. Být členem EU poskytuje nejen výhody v preferenčním přístupu na trhy se skotským zbožím, ale v případě potřeby i kvalifikovanou pracovní sílu, kterou potřebujeme, abychom mohli tyto příležitosti využít (Scottish Parliament 28. 2. 2017: 36).

Poslední proměnnou této kategorie je význam členství ve Spojeném království pro skotskou ekonomiku. Kezia Dugdale v debatě z roku 2017 zdůrazňovala význam ekonomické spolupráce Skotska a Spojeného království – kód 5.

Kezia Dugdale: Jediná věc, která je pro skotská pracovní místa a ekonomiku horší než brexit, by byla nezávislost. Vlastní čísla vlády SNP ukazují, že být

součástí Velké Británie je pro Skotsko ještě důležitější než zůstat v EU. Hospodářské vazby vytvořené během naší třísetleté unie jsou pro Skotsko hluboké a velkým přínosem. Pokud jde o obchod, měnu, pracovní místa a ještě mnohem více, jsme společně silnější. Jak náš pozměňovací návrh objasňuje, Labour nepodporuje žádný plán SNP na zavedení dalšího referenda o nezávislosti obyvatel Skotska. Náš národ je dostatečně rozdělen a další referendum by nenapravitelně poškodilo samotnou strukturu komunit po celém Skotsku (Scottish Parliament 7. 2. 2017: 64).

Poslední kategorie, kterou jsem vytvořila na základě informací ve skotských parlamentních debatách, je sociální.

První proměnnou v sociální kategorii jsou lidská práva. Dle mnoha řečníků bude mít vystoupení z Evropské unie velmi negativní dopad na lidská práva ve Skotsku a Spojeném království – kód 1. Jedním z těchto projevů je řeč Rosse Greera během debaty o ochraně lidských práv a základních svobod.

Ross Greer: Souhlasím s tvrzením, které řekl Neil Findlay. Naše strany v posledních letech důsledně bránily ochranu práv pracujících ve Skotsku. Je těžké pochopit, jak se konzervativci domnívají, že jejich westminsterská vláda bude chránit a posilovat práva pracovníků, a nic, co jsem dnes slyšel, mě o tom nepřesvědčilo. Víme, že Evropská unie má smíšené záznamy o právech pracovníků – Neil Findlay to naznačila –, ale úspěchy, kterých jsme dosáhli na evropské úrovni, čelí hluboké nejistotě do budoucna kvůli brexitu (Scottish Government 10. 1. 2017: 36).

V sociální kategorii jsem rovněž vytvořila proměnnou, které jsem přidělila kód 2. Tato proměnná se soustředí na projevy řečníků, kteří tvrdí, že vystoupení Spojeného království z Evropské unie nebude mít žádný vliv na lidská práva. Jeden z mnoha podporovatelů této myšlenky je Gordon Lindhurst ze Skotské konzervativní strany.

Gordon Lindhurst: Dnes odpoledne máme další spekulativní debatu o budoucnosti Skotska poté, co Spojené království opustí EU. Rozhodnutí opustit

má samozřejmě mnoho aspektů, ale existuje několik závěrů, které lze ještě učinit před uplatněním článku 50. Relevance Evropské úmluvy o lidských právech na odchod je nejasná, protože není produktem Evropské unie, ani na ni vázána. Vláda SNP se však dnes rozhodla ji do svého návrhu začlenit (Scottish Parliament 10. 1. 2017: 26).

Další velmi podstatný argument, který se velmi často objevoval v projevech skotských ministrů a ministryň byl vliv brexitu na veřejné služby. V kódovací knize jsem tomuto argumentu přidělila kód 3. V tomto případě se jedná o dopad na zdravotnictví, školství, výzkum, environmentální normy a standardy, obecně se jedná o snížení úrovně života ve Skotsku. Například řeč Gilliana Martina kritizující dohodu britské premiérky o vystoupení Spojeného království z Evropské unie.

Gillian Martin: Květnová dohoda také znamená, že již nebudeme mít přístup k finančním programům a finanční podpoře EU. Patří mezi ně programy infrastruktury, které spolufinancovaly silnice v nejdlehlších částech Skotska, a výzkumné programy, které znamenaly, že skotské nemocnice a univerzity byly v popředí vývoje průlomových a často život zachraňujících technologií (Scottish Parliament 5. 3. 2019: 36).

Interpretace dat

Skotský nacionalismus lze těžko zapojit do jednoho z teoretických proudů nacionalismu. Tom Nairn ve své knize *The Break up of Britain* označil skotský nacionalismus za výjimečnou kategorii nacionalismu (Nairn 2015: 84). Nairn zkoumající vývoj nacionalistických hnutí v západní Evropě v druhé polovině 60. let dospěl k závěrům, že můžeme rozdělit národy do třech skupin podle toho, jak a kdy se v zemi vyvíjel nacionalismus (Nairn 2015: 86).

Do první skupiny Nairn zahrnuje státy jako Anglie a Francie, kde došlo k technologickému pokroku dříve než v jiných evropských zemích. Díky průmyslové revoluci a urbanizaci ekonomický rozvoj těchto zemí předběhl ostatní evropské státy (Nairn 2015: 86).

Druhou skupinu tvoří ty země, které se v ekonomickém a technologickém rozvoji ocitly o několik kroků pozadu po urbanizaci v Anglii a Francii. Proto bylo účelem nacionalistické doktríny v rozvíjejících se evropských státech nastartovat ekonomický a technologický rozvoj národního státu, aby byla jeho konkurenceschopnost v mezinárodním systému na poměrně vysoké úrovni. Dle Nairna je mezinárodní systém založen na nerovnosti, proto je cílem každého nacionalismu zlepšení ekonomického postavení národu v mezinárodním prostředí (Nairn 2015: 93).

Poslední skupina, kterou Nairn vytvořil, zahrnuje pouze jeden národ. Podle autora je případ skotského nacionalismu výjimečný, protože skotský národ se ve své historii mohl těšit na nezávislost svého národa (Nairn 2015: 87). Právě zkušenost Skotů s nezávislostí vedla k tomu, že skotský nacionalismus se neobnovil v době, kdy byla celá Evropa ovlivněná nacionalistickými hnutími. Spolupráce mezi národy na britských ostrovech byla ekonomicky výhodnější než stálé války, které se konaly mezi skotským a anglickým národem do podepsání dohody o unii (Nairn 2015: 94).

Bez ohledu na dlouhodobou ekonomickou spolupráci a mírnou spoluexistenci je nacionalistické hnutí ve Spojeném království velmi aktuálním tématem. Od prvního referenda o skotské nezávislosti, které tehdejší první ministr Skotska prohrál, uplynulo pět let. Okolnosti, za kterých se skotský národ rozhodl, že integrální jednota Spojeného království je pro ně důležitější než nezávislost, se výrazným způsobem změnil (Henderson 2017: 631).

Od roku 2016 se ve skotském parlamentu konají debaty ohledně vystoupení Spojeného království z Evropské unie a provedení druhého referenda o nezávislosti Skotska na Spojeném království.

Cílem mé diplomové práce je zkoumat debaty ve skotském parlamentu, jež se týkají nezávislosti Skotska na Spojeném království a vystoupení Spojeného království z Evropské unie. Výzkumná otázka mé práce je, zda v debatě o skotské nezávislosti a vystoupení Spojeného království z Evropské unie převažují ekonomické důvody, jak tvrdí Michael Hechter, nebo kulturní a etnické důvody, jak tvrdí Anthony Smith.

Na základě výzkumné otázky jsem vytvořila dvě hypotézy, jež testuji pomocí dat shromážděných pomocí obsahové analýzy stenografických záznamů mediálních debat ve skotském parlamentu.

První hypotéza je, že ekonomická situace ve Skotsku je hlavní příčinou k získání nezávislosti na Spojeném království.

Druhá hypotéza je, že Skotsko má z kulturně-historických důvodů zájem stát se národem nezávislým na Spojeném království bez ohledu na ekonomickou situaci v zemi.

První a druhá hypotéza vyplývají z teorií nacionalismu Michaela Hechtera a Anthonyho Smitha. Ti jsou představiteli různých teoretických paradigmat, proto se jejich názor na vývoj skotského nacionalismu výrazným způsobem liší.

Stejně jako Hechter jsem argumenty, jež se vyskytovaly v debatách o nezávislosti Skotska, rozdělila do tří kategorií – politické, ekonomické

a sociální. Na základě teorie Smithe o etnickém nacionalismu jsem v parlamentních debatách hledala argumenty relevantní k tématům, jako je kulturní odlišnost, vzpomínky na historické události a nezávislost Skotska před uníí s Anglií či reference k náboženství nebo jazykovým odlišnostem.

Ve výsledku kódování stenografických debat jsem vytvořila seznam argumentů, jež se nejčastěji vyskytovaly v projevech skotských ministrů a ministryň.

Bylo objeveno 114 projevů, které se týkaly politických pravomocí ve Spojeném království a Skotsku. Ekonomická kategorie zahrnovala největší počet projevů ve srovnání s ostatními – vyskytlo se jich zde 155. V nich se jednalo o ekonomické situaci ve Spojeném království v případě vystoupení Spojeného království z Evropské unie, o důsledcích brexitu či druhého referenda o nezávislosti na ekonomiku Skotska. Poslední kategorie je sociální; zde byl objeven nejmenší počet projevů relevantních k sociální situaci ve Skotsku, jež by byla ovlivněna brexitem či nezávislostí Skotska.

Tabulka 1. Argumenty dle kategorie v projevech řečníků během parlamentních debat

Kategorie		
Ekonomická	Sociální	Politická
46,5 %	19,2 %	30,3 %

Z této tabulky už na začátku vyplývá, že ekonomická oblast je dominující v debatě o vystoupení Spojeného království z Evropské unie a získání nezávislosti Skotska na Spojeném království. Větší počet skotských ministrů věnuje pozornost ekonomickému stavu země. Podle Hechterovy teorie by mělo hnutí nezávislosti vyplývat z ekonomické situace periferního regionu; v tomto případě jím je Skotsko.

Z této tabulky se nedá říct, zda jsou tyto argumenty relevantní k Hechterově teorii vývoje nacionalismu, ale je evidentní, že ekonomická situace má velmi

podstatný vliv na rozhodování skotských politiků ohledně brexitu či nezávislosti Skotska.

Projevy skotských ministrů a ministryň jsem rozdělovala rovněž dle jejich stanoviska vůči brexitu a nezávislosti Skotska. Z výsledku analýzy vyplývá, že podpora nezávislosti se projevovala v projevech představitelů Skotské národní strany a Zelených.

Představitelé Zelených vyjadřovali během debat na tato témata podporu myšlenky nezávislosti Skotska. Z devadesáti projevů jich bylo osmdesát pět pro nezávislost Skotska. Ostatních pět neodmítalo samotnou myšlenku, ale zdůrazňovalo, že získání nezávislosti je sice cílem Skotska, avšak v současné době bude pro Skotsko lepší zůstat členským národem Spojeného království (Scottish Parliament 27. 3. 2019: 28).

V projevech představitelů Skotské národní strany se ani jednou neobjevila myšlenka proti nezávislosti Skotska – její politici byli obviňováni z nacionalistických záměrů. Podle konzervativců, labouristů a liberálních demokratů nezohledňují skotští nacionalisté ekonomický dopad nezávislosti na Skotsko a jeho obyvatele. Dle představitelů konzervativní strany se Skotská národní strana snaží pomocí brexitu získat nezávislost.

Kezia Dugdale: Problém pro Kevina Stewarta a skutečnost pro ostatní ministry a ministryně SNP spočívá v tom, že chtějí nahradit úsporné opatření Tory ještě větším úsporným opatřením. Pravda je, že oddělení by znamenalo škrty v hodnotě 15 miliard liber – škrty v hodnotě 15 000 milionů liber pro školy a nemocnice. Vládní čísla nám to říkají. Znamenalo by to škrty v důchodech – řekl nám to John Swinney – a znamenalo by to ukončení britských obranných smluv, které udržují tisíce lidí v práci. To jsou fakta, ale nacionalisté je nechtějí slyšet. Budou výt a křičet a budou zpochybňovat vlastenectví těch, kdo podporují jednotu před rozdělením, ale nemohou uniknout realitě. Jsme silnějším, bohatším, spravedlivějším a lepším národem, když zůstáváme ve Velké Británii (Scottish Parliament 21. 3. 2017: 18).

Tabulka 2. Vyjádření politických představitelů skotských politických stran pro nezávislost Skotska

Politická strana	
Skotská politická strana Zelených	Skotská národní strana
11 %	25,6 %

Ostatní politické strany, jež jsou součástí skotské vlády, se vyjadřovaly proti nezávislosti. Počet politiků, kteří se ve svých projevech během parlamentních debat vyjádřili proti nezávislosti Skotska, byl větší ve srovnání s politiky opačného názoru. Bez ohledu na rozkol ve skotské vládě byl návrh o provedení druhého skotského referenda o nezávislosti úspěšně schválen pomocí hlasů politických představitelů Skotské národní strany a strany Zelených; například projev politického představitele Konzervativní strany.

John Lamonte: Posledním bodem, který chci zdůraznit, jsou týdenní hrozby první ministryně ohledně druhého referenda o nezávislosti. Nedávno jsem hovořil spolu s poslancem SNP Calumem Kerrem během debaty v Kelso s místními farmáři o dopadu brexitu na zemědělství. Pan Kerr čelil řadě otázek dotčených zemědělců, kteří se obávali plánů SNP o nezávislosti, a zda by to podkopalo vnitřní trh Spojeného království – trh v hodnotě čtyřnásobku trhu EU. Odpověď pana Kerra bylo odmítnout odpovědět na jejich otázky. To mi připadalo úžasné. Odmítal odpovědět nebo nebyl schopen odpovědět na ty těžké otázky o tom, jak by ve Skotsku fungovalo nezávislé Skotsko? Všechny možnosti předložené první ministryní, zejména nezávislost Skotska, by podkopaly skotský obchod se zbytkem Spojeného království a vytvořily překážky (Scottish Parliament 7. 2. 2017: 17).

Tabulka 3. Vyjádření politických představitelů skotských politických stran proti nezávislosti Skotska

Politická strana		
Skotská konzervativní strana	Skotská labouristická strana	Skotská politická strana Liberální demokracie
25,6 %	25,6 %	10 %

Konzervativci a labouristé souhlasí, že nezávislost Skotska není v jejich zájmu. Podobný názor sdělovali představitelé Liberální demokracie.

Projevy představitelů skotských politických stran se rovněž rozdělily do dvou skupin ohledně otázky o vystoupení Spojeného království z Evropské unie.

Tabulka 4. Vyjádření představitelů skotských politických stran pro vystoupení Spojeného království z Evropské unie

Politická strana	
Skotská konzervativní strana	Skotská labouristická strana
34 %	17 %

Představitelé obou politických stran se vyjadřovali pro vystoupení Spojeného království z Evropské unie, avšak jejich názory ohledně vztahu mezi Spojeným královstvím a Evropskou unií po zakončení procesu vystupování se podstatně odlišovaly. Labouristé nesouhlasili s dohodou, kterou navrhovala Theresa Mayová s britským úřadem. Tak zvaný tvrdý brexit by měl masivní dopady na všechny státní oblasti. Skotští konzervativisté naopak podporovali návrh britského úřadu.

Labouristé se vyjadřovali, že souhlasí s vystoupením Spojeného království z Evropské unie, protože tuto volbu si vybrali britští občané, ale podle nich britští

občané nevolili tvrdý brexit, který v současné době navrhuje britská konzervativní strana.

Neil Findlay: Dobře, stáhnou to. Tento parlament není zástupcem Skotska ve vztahu k brexitu – a já to říkám, jako někdo, kdo hlasoval, aby zůstal. Říkám všem poslancům tohoto parlamentu a parlamentu Spojeného království, že jsme všichni znali pravidla referenda před hlasováním: nebylo veto skotské, velšské nebo severo-irské a nebylo tam žádné samostatné skotské hlasování. Byl jeden hlas – pouze jeden – a jeden výsledek. Ať už se nám tento výsledek líbí nebo ne, musíme respektovat vůli lidí (Scottish Parliament 7. 2. 2017: 58).

Tabulka 5. Vyjádření představitelů skotských politických stran proti vystoupení Spojeného království z Evropské unie

Politická strana		
Skotská politická strana Zelených	Skotská politická strana Liberální demokracie	Skotská národní politická strana
14,9%	10,6 %	23,4 %

Projevy týkající se vystoupení Spojeného království z Evropské unie převažovaly v případě politických představitelů Skotské národní strany a Zelených (Scottish Government 25. 10. 2017: 28). Dle názorů politiků ze Skotské národní strany se skotští obyvatelé většinou hlasů rozhodli, že nechtějí vystoupit z Evropské unie, proto je činnost britského úřadu považována za nerespektování hlasů skotských občanů, a navrnutí tvrdého brexitu, který bude mít katastrofické dopady na ekonomiku Skotska v dlouhodobé perspektivě (Scottish Government 15. 5. 2018: 55).

Argumenty ostatních dvou politických stran se většinou opíraly o ekonomickou a sociální situaci ve Skotsku, která by byla ohrožena brexitem.

Liberální demokracie rovněž nepodporovala ideje vystoupení ze Spojeného království či nezávislost Skotska. Postoj politických představitelů Liberální

demokracie během parlamentních debat demonstroval stejnou pozici vůči brexitu i nezávislosti Skotska. Podle něj jsou brexit a nezávislost Skotska velmi rizikové akce, které mohou mít velmi negativní dopad na ekonomickou situaci v zemi. Lídr Liberální demokracie kritizuje přístup konzervativní a národní strany k otázce vystoupení Skotska ze Spojeného království a nezávislosti Skotska. Podle něj se obě politické strany snaží naplnit své ideologické cíle bez ohledu na ekonomické zájmy státu.

Willie Rennie: SNP a konzervativci však mají pravdu, pokud jde o jednu věc – oba mají pravdu o sobě. SNP obvinil konzervativce z riskování naší ekonomiky tvrdým brexitem. SNP má pravdu. Konzervativci obviňují SNP z riskování ekonomiky se svými plány na skotskou nezávislost. Konzervativci mají pravdu. Konzervativci se svým tvrdým brexitem a SNP s nezávislostí způsobí skutečné poškození naší ekonomiky. Hodlají sledovat své ideologické cíle bez ohledu na důsledky. Oba jsou odhodláni poskytovat nezávislost nebo tvrdý brexit bez ohledu na to, kolik pracovních míst zmizí, podniků se uzavře nebo zbankrotuje. Je to ta ideologická snaha, která poškodí naše bohatství a naši budoucnost. Partnerství s našimi sousedy ve Spojeném království i v Evropské unii přinese bezpečnější zemi, ochranu našeho životního prostředí a buduje silnější ekonomiku (Scottish Parliament 7. 2. 2017: 32).

Odlišné názory politických představitelů Skotska a Spojeného království na vystoupení Spojeného království z Evropské unie z hlediska Michaela Hechtera svědčí o tom, že Spojené království má poměrně nízkou úroveň politické integrace. Úroveň politické integrace autor měří na základě spokojenosti občanů státu s politikou centrální vlády. Pokud je úroveň politické integrace na vysoké úrovni, občané demonstrují podobné preference bez ohledu na jejich kulturní odlišnost (Hechter 1975: 19). Názory na brexit v různých částech Spojeného království se výrazně liší. Odlišný pohled na budoucí vztahy mezi Spojeným královstvím a Evropskou unií rovněž potvrzuje myšlenku, že Skotsko je politicky více odděleno od Spojeného království. Britská vláda dostatečně neintegrovala kulturně odlišnou komunitu do britské společnosti, proto se cítí být

diskriminovaná centrální vládou a jejich politický názor se zdá být centrální vládou přehlížen.

Argumenty, které řečníci využívali v svém projevu proti či pro nezávislost Skotska, jsem rozdělovala do určitých kategorií. Argumenty týkající se vystoupení Spojeného království z Evropské unie jsem rovněž přidělovala do kategorií v závislosti na dimenzi, tedy zda byla politická, ekonomická či sociální.

V kategorii politické se vyskytlo poměrně mnoho argumentů. Ty jsem rozdělila do šesti podkategorií. Kód 1 se týkal demokracie ve Spojeném království, tedy vyjádření, v němž se jednalo o správně fungující demokracii ve Spojeném království. Kód 2 se týkal vyjádření ohledně nerespektování zájmů skotského národa a vůle jeho představitelů. Kód 4 se týkal pravomocí, které se po dokončení procesu vystupování Spojeného království vrátí pod jurisdikci Londýna. Poslední kód 5 se týkal procesu decentralizace pravomocí ve prospěch regionálních úřadů Spojeného království.

Tabulka 6. Frekvence politických argumentů v projevech během skotských parlamentních debat

Politické argumenty				
1	2	3	4	5
4,4 %	27,2 %	6,1 %	18,4 %	43,85 %

V ekonomické kategorii jsem rovněž označila pět argumentů, jež byly nejčastěji zmiňovány politickými představiteli skotských parlamentních debat. Kód 1 se týkal ekonomických perspektiv, které se objeví po zakončení procesu vystupování Spojeného království z Evropské unie. Kódem 2 jsem označila argumenty, které zdůrazňovaly negativní dopad brexitu na ekonomiku Skotska. Další ekonomický argument se týkal negativního dopadu nezávislosti Skotska na ekonomiku Skotska – kód 3. Kód 4 se týkal významu ekonomické spolupráce Skotska se Spojeným královstvím. Poslední kód 5 se týkal významu ekonomické spolupráce Skotska s Evropskou unií.

Tabulka 7. Frekvence ekonomických argumentů v projevech během skotských parlamentních debat

Ekonomické argumenty				
1	2	3	4	5
12,2 %	38 %	23,2 %	13,5 %	13 %

Poslední kategorií, jež byla nejmenší, je kategorie sociální. Argumenty týkající se sociální sféry se v projevech skotských politiků během parlamentních debat často nevyskytovaly. Největší počet projevů týkajících se sociální sféry byl v debatě o lidských právech v roce 2017. Během této debaty se jednalo o vlivu brexitu na lidská práva a svobody britských a evropských obyvatel ve Skotsku. Tato kategorie zahrnovala pouze tři kódy: první byl o negativním vlivu brexitu na lidská práva a svobody; druhý o tom, že brexit lidská práva a svobody neovlivní; třetí byl o zhoršení úrovně sociální situace ve Skotsku v důsledku vystoupení Spojeného království z Evropské unie.

V moderní teorii nacionalismu Michaela Hechtera se nacionalismus v periferní oblasti vyvíjí na základě ekonomických nerovností mezi centrem a periferií (Hechter 1975: 43). Z kvantitativních údajů, které jsem sebrala pomocí obsahové analýzy projevů skotských ministrů a ministryň během parlamentních debat je evidentní, že za největší problém je považován ekonomický dopad brexitu na skotskou ekonomiku. Tento argument je podporován všemi politickými představiteli kromě představitelů Skotské konzervativní strany. Jedná se především o skotský export, pracovní trh, průmyslový sektor a všechny ostatní sektory skotské ekonomiky. Skotská ekonomika by byla ovlivněna v důsledku vystoupení Spojeného království z Evropské unie, i když se skotští obyvatelé rozhodli, že je v jejich zájmu zůstat součástí Evropské unie (Scottish Parliament 9. 1. 2018: 46 – 46).

V průběhu debat se však vyskytovaly statistické údaje ohledně ekonomické situace Skotska ve srovnání s ekonomickou situací Spojeného království. Z dat vyplývá, že za posledních deset let se ekonomická situace ve Skotsku výrazně

zlepšila – HDP Skotska se zvýšilo o 2,1 %, ačkoliv ve Spojeném království je růst HDP o jeden procentní bod nižší než ve Skotsku.

Keith Brown: Kromě toho podporujeme připojení. Kromě snižování celkové úrovně daně z odletu na polovinu s cílem podpořit růst a zlepšit spojení Skotska se zeměmi po celém světě dodáváme také více než 400 milionů GBP investic do superrychlého širokopásmového připojení pro 95 % nemovitostí do konce roku 2017 a do roku 2021 pro 100 procent nemovitostí. Nyní máme nejvyšší počet projektů přímých zahraničních investic a naše tempo růstu přímých zahraničních investic je více než dvojnásobné než ve Velké Británii. To nikdy neslyšíme od konzervativců. Slaví konzervativci aspoň někdy skotský úspěch? (Scottish Parliament 28. 2. 2017: 64).

Z tabulky s politickými argumenty vyplývá, že první místo má devoluce pravomocí, na druhém místě je nerespektování národních zájmů Skotska. Tyto dva argumenty jsou velmi podstatné z hlediska interního kolonialismu Michaela Hechtera. Ve svém díle *Interní kolonialismus* autor zdůrazňuje, že v případě nacionalismu, který je reakcí na ekonomickou exploataci určitého kulturně odlišného regionu, jsou všechna rozhodnutí o záležitostech státu přijímána v centrální vládě (Hechter 1975: 30). Tímto způsobem centrální vláda rozhoduje o distribuci společných zdrojů. Určit, zda je ve státě rovnoměrná distribuce zdrojů, je velmi komplikovaný proces, který vyžaduje velkého počtu kvantitativních informací o ekonomickém, sociálním a politickém stavu regionu a centra. Následné srovnání těchto údajů by umožnilo se rozhodnout, zda je distribuce zdrojů rovnoměrná mezi všemi národy multikulturního státu, či je naopak region, kde se nachází centrální instituce, upřednostňován před ostatními (Hechter 1975: 18).

Ve skotských parlamentních debatách se vyskytl problém v měření potenciálních nákladů spojených s procesem vystoupení Spojeného království z Evropské unie. Skotská konzervativní strana tvrdí, že pro Skotsko mají velký význam zahraniční trhy a spolupráce se Spojeným královstvím. Předpokládá se,

že skotský export do evropských zemí tvoří kolem 20 % (Scottish Parliament 5. 3. 2019: 26). Skotští političtí představitelé se obávají, že procento skotského exportu do evropských zemí nezahrnuje skotské zboží, jež je exportováno z anglických portů. Jedná se o tzv. Rotterdamský efekt, kdy se všechno zboží, jež se vysílá z rotterdamského portu, počítá jako export Holandska do zahraničí. V případě Skotska by se jednalo o zboží, které je exportováno z anglických portů. V tomto případě by se skotské náklady na brexit, o kterých se v současné době uvažuje, mohly několikanásobně zvýšit (Scottish Parliament 28. 2. 2017: 52).

Gil Paterson: Skotsko Food & Drink je téměř jisté, že vývoz potravin ve výši 1,1 miliardy GBP neodpovídá tomu, co vyvážíme. Organizace se také domnívá, že podceňujeme náš vývoz lososa, což je naše exportní potravina číslo 1 a britská exportní potravina číslo 2. Obávám se, že Skotsko zažívá něco podobného rotterdamskému efektu, díky kterému jsou údaje o obchodu pro Nizozemsko uměle nafouknuty zbožím, které je odesíláno z Rotterdamu nebo do něj přichází, přestože jeho konečné místo určení nebo země původu jsou jinde. V našem případě by byl přístav podobný Felixstowe a obchodní údaje o Anglii jsou uměle zvýšeny skotskými produkty (Scottish Parliament 28. 2. 2017: 52).

I když ekonomická dimenze tvoří podstatnou část debaty o vystoupení Spojeného království z Evropské unie, téma týkající se ekonomického rozvoje nezávislého Skotska se vyskytuje pouze v negativní formě. Myšlenka, že nezávislé Skotsko by bylo bohatší, v debatě chybí, zatímco předpoklady nákladů, které by se objevily po získání nezávislosti Skotska na Spojeném království, se vyskytují velmi často (Scottish Parliament 27. 3. 2019: 32). Mezi argumenty ekonomické kategorie, které politici zdůrazňují ve svých projevech nejčastěji, jsou ekonomické argumenty proti nezávislosti Skotska (Scottish Parliament 21. 3. 2017: 14).

Hechter v teorii interního kolonialismu tvrdí, že centrální vláda povolí kulturně odlišné komunitě získat nezávislost pouze ve chvíli, kdy nezávislost

tohoto regionu bude ekonomicky výhodnější pro centrální vládu. Do této doby se centrální úřad bude snažit nacionalistická hnutí zastavit (Hechter 2004: 79). Mj. Hechter zmiňuje hrozby eliminace ekonomické spolupráce mezi regionem a centrem, pokud region získá nezávislost. Tyto hrozby se zaměřují na obyvatele kulturně odlišného regionu, aby je přesvědčily o tom, že podporovat nezávislost na centru povede k velkým finančním nákladům (Hechter 2004: 80).

Skotská konzervativní strana, Skotská labouristická strana a Liberální demokracie ve svých projevech opakují tvrzení, že získání nezávislosti povede k roztržení ekonomické spolupráce se Spojeným královstvím, se kterým Skotsko spolupracuje v rámci unie už 300 let.

Jackson Carlaw: Vidím, proč by Nacionalistická strana, která chce vytvářet a využívat rozkol a udržovat chaos a nejistotu, vidí kladné stránky tohoto výsledku. Je to nacionalistická strana, která tvrdí, že opuštění čtyřicetileté unie je špatné, ale že opuštění 300leté unie – což je mnohokrát důležitější ekonomicky, kulturně a mnoha jinými způsoby – je dobré (Scottish Parliament 5. 3 2019: 17).

Pomocí ekonomických hrozeb by se měl zájem o separaci od centrálního státu snížit kvůli zvýšení ceny za nezávislost regionu. Význam ekonomické spolupráce se Spojeným královstvím má velmi významnou pozici v debatách o vystoupení Spojeného království z Evropské unie. Debaty o nezávislosti Skotska se potýkaly s kontra argumenty ohledně ekonomické spolupráce Skotska s ostatními regiony Spojeného království. Stejně jako Jackson Carlaw ve svém projevu odkazuje na dlouholetou spolupráci mezi národy Spojeného království, velký počet řečníků souhlasí, že spolupráce mezi britskými regiony má obrovský význam. Představitelé Skotské národní strany naproti tomu například projevují zájem o prodloužení spolupráce se Spojeným královstvím v různých dimenzích (Scottish Parliament 5. 12. 2018: 34).

Dle nacionalistů je činnost britské konzervativní strany nutí k podniknutí druhého referenda, v němž by se občané Skotska měli možnost demokratickým způsobem rozhodnout, zda nové podmínky, tedy vystoupení Spojeného

království z Evropské unie, nezměnily jejich názor na členství v unii Spojeného království.

Ash Denham: Dnešní hlasování je pouze o tom, aby skotští lidé měli na výběr v budoucnosti své země – volba, která je plně dosažitelná prostřednictvím pravomocí tohoto parlamentu a je uskutečňována prostřednictvím demokratického mandátu největší strany v parlamentu. Odmítnout jim tuto volbu by bylo nepřijatelné. Myslím, že Kezia Dugdale to řekla dobře, když řekla, že zablokování referenda o nezávislosti bude „kategoricky špatně... Pokud existoval přesvědčivý pocit, že skotští lidé chtějí druhé referendum“ (Scottish Parliament 21. 3. 2017: 52).

Řečníci v svých projevech během parlamentních debat málokdy využívají sociální argumenty ve srovnání s politickými a ekonomickými. Jeden z hlavních, který se opakoval v mnoha debatách, byl o právech a svobodách lidí ve Skotsku. Politici ze Skotské národní strany, Skotské labouristické strany a strany Zelených uvažují, že vystoupení Spojeného království z Evropské unie povede k zhoršení práv a svobod britských a evropských občanů.

Joan McAlpine (South Scotland) (SNP): To je jen jeden příklad bolesti, kterou dohoda o odstoupení způsobí. Je postaven na pevném rámci, který se skládá z červených linií paní Mayové – opuštění jednotného trhu, opuštění celní unie a opuštění svobody pohybu. Tyto červené čáry zabalily Spojené království do jeho vlastního vězení. Dohoda nezaručuje klíčová lidská práva, environmentální práva a pracovní práva. Samozřejmě také ignoruje urovnání decentralizace a krutě přehlíží pravomoce tohoto parlamentu, který návrh dohody zamítl začátkem prosince loňského roku. Dohoda o odstoupení od smlouvy ani nezmiňuje Skotsko. Smlouva o stažení nebyla Skotskem pouze odmítnuta, ale byla označená za nejhorší porážku britského předsedy vlády za desetiletí (Scottish Parliament 5. 3. 2019: 28).

Politici ze Skotské konzervativní strany naopak uvažují, že brexit umožní britským občanům podílet se na vytvoření a schvalování zákonů. Díky brexitu si Spojené království vrátí suverenitu v mezinárodním systému.

Liam Kerr: Děkuji Stewartovi Stevensonovi za doplnění mého seznamu lidských práv, které tato země po dlouhou dobu uznávala. Mám na mysli toto: musíme se vyhybat spojení demokratického rozhodnutí lidu Spojeného království o odchodu z EU se obavami, že předáním zpětné kontroly demokraticky zvolenému suverénnímu parlamentu ve Westminsteru z nezvolené a nezodpovědné Evropské komise v Bruselu dojde ve Spojeném království k určitému oslabení lidských práv (Scottish Parliament 10. 1. 2017: 51).

Druhý problém, který je přímo spojen s vystoupením Spojeného království z Evropské unie na základě dohody či její absence je demografická situace ve Skotsku. Skotští politici se mnohokrát vyjadřovali k tomu, že je závislá na imigraci z evropských zemí.

Tento problém není tak významný v kontextu Spojeného království jako celku, ale ve Skotsku je demografický růst velmi volný. Michael Russell použil slovo *reprodukce*; skotští občané se nereprodukuje, proto vystoupení Spojeného království z Evropské unie v dlouhodobém horizontu prorokuje obrovské snížení úrovně demografického růstu.

Michael Russell: Začínám Highlands and Islands, jejichž část zastupuji. Je to také region, pro který je pan Cameron členem seznamu politických představitelů; ve skutečnosti byl konzervativním kandidátem mého volebního obvodu Argyll a Bute v posledních volbách. Populace Argyll a Bute a Highlands neroste přirozeně. Jednoduše řečeno, sami se nereprodukuje. Potřebujeme migraci, abychom zůstali statictí. Pětina populace v produktivním věku v této oblasti odejde do příštích pěti až deseti let. Musíme je vyměnit. Pokud je nenahradíme, dojde k dalšímu vylidňování a akceleraci ekonomického poklesu. Jediným způsobem, jak toho můžeme dosáhnout, je migrace, pro kterou je nejlepším řešením svoboda pohybu, která umožňuje snadný průchod a velkou flexibilitu.

Podnikání v mém volebním obvodu mi říká, že po celou dobu, ale premiérka se staví proti takovému řešení, s tvrdým a hluboce politováníhodným jazykem (Scottish Parliament 5. 12. 2018: 20).

Aby bylo možné tento problém efektivně řešit, skotští politici plánují požádat britský parlament o devoluci. Jejich cílem je získat pravomoce na migrační politiku s ohledem na to, že demografické potřeby Skotska a Spojeného království se odlišují (Scottish Parliament 28. 2. 2017: 34). Političtí představitelé souhlasí, že pokud Spojené království vystoupí z Evropské unie dle podmínek Theresy Mayové, decentralizace pravomocí bude nutná i v ostatních oblastech.

Ivan McKee: Výbor pro zdraví a sport slyšel o rizicích, která pro naše skotské národní zdravotnické služby hrozí, že budou v post-brexitském světě přetažena do celé Velké Británie. Existuje riziko, že v tomto procesu bude narušen výrazný skotský přístup k poskytování zdravotní péče, který se liší od stále častěji uváděných služeb na trh v Anglii. Existuje riziko, že opatření v oblasti veřejného zdraví, která jsme přijali nebo doufáme, že přijmeme, omezení škodlivých produktů, jako je alkohol, tabák a potraviny, jež jsou příčinou naší epidemie obezity, budou v rámci ochrany nadnárodních obchodních zájmů omezena. V této oblasti a v mnoha dalších otázkách, které jsou pro obyvatele Skotska kritické, je záměrem zákona poskytnout určitou ochranu tím, že odolají kroky k přesunu pravomoci k zákonodárství v těchto přenesených oblastech na jiné místo (Scottish Parliament 28. 2. 2017: 44).

V tomto projevu se rovněž vyskytuje další sociální problém, který je charakteristický pro periferní region. Jedná se o sociální problémy uvnitř komunity, např. alkoholismus (Hechter 1975: 31-33). Ivan McKee ve svém projevu zmiňuje, že skotský úřad tvořil zákony, které by měly snížit konzumaci alkoholických a tabákových produktů mezi skotskými obyvateli (Scottish Parliament 28. 2. 2017: 44).

Mezi jinými důvody, jež jsou zmiňovány v obsahu projevů řečníků v parlamentních debatách, je možnost skotského úřadu podílet se na jednání

a vytvořit nějakou záruku, že vůle skotských občanů nebude opomíjená britskou konzervativní stranou. Představitelé Skotské národní strany obviňují konzervativní stranu v tom, že jejich cílem je přivlastnit si ty pravomoci, které Skotsko během posledních deseti let získalo.

Stuart McMillan: Podíval jsem se na pozměňovací návrhy a souhlasím s tím, že některé z nich byly důsledné, ale některé byly pozměňovacími návrhy, které ochrání pravomoc tohoto parlamentu v přenesených věcech. Někteří by zabránili britské vládě změnit skotský zákon z roku 1998 a zákon o vládě Walesu z roku 2006 bez předchozího souhlasu skotských a velšských ministrů. Tyto pozměňovací a další návrhy byly vládou Spojeného království zamítnuty, což vypadá jako vrácení pravomocí decentralizovaných institucí. Navzdory tomu, že ministr zahraničí řekl, později na schůzi, kterou jsem zmínil, v odpovědi na mou otázku: „Doufám, že můžeme mít jednotný a soudržný přístup.“ To je v našem nejlepším zájmu – pro všechny ve Skotsku a Velké Británii. Součástí tohoto procesu jsou změny vyúčtování (Scottish Parliament 9. 1. 2018: 56).

Skotský pracovní trh bude nejvíce ovlivněn v důsledku vystoupení Spojeného království z Evropské unie. V projevech skotských politiků se jednalo o tom, že skotský pracovní trh je závislý na pracovním trhu Evropské unie (Scottish Parliament 28. 2. 2017: 16). Velký počet evropských občanů je zaměstnán v klíčových sektorech. Pokud budou muset po brexitu evropští občané opustit Skotsko, průmyslový sektor, zdravotnictví i školství ztratí velký počet zaměstnanců. V tuto chvíli je ve zdravotnickém sektoru nedostatek pracovníků s ohledem na to, že velká část zaměstnanců pochází z evropských států (Scottish parliament 17. 1. 2017: 42).

V charakteristice periferie Hechter uvádí nedostatek veřejných služeb (hechter 1975: 31-33). Vystoupení z Evropské unie povede omezení pohybu pracovní síly, zboží, kapitálu a služeb. Potenciální přestěhování evropských občanů do států původu ovlivní skotský zdravotnický sektor. Ve výsledku se na skotském

pracovním trhu může vytvořit nedostatek kvalifikované pracovní síly v různých sektorech veřejných služeb (Scottish Parliament 28. 2. 2017: 25).

Z provedené analýzy vyplývá, že vystoupení Spojeného království z Evropské unie vytvoří podmínky, které jsou v souladu s teorií interního kolonialismu Michaela Hechtera. Proces vystoupení Spojeného království z Evropské unie v tuto chvíli se z pohledu nacionalistické teorie charakterizuje jako ignorování národních zájmů kulturně odlišné komunity. Kulturně podceňovaná komunita se bude snažit zvýšit své pravomoci, aby se mohla podílet na rozhodování o distribuci společných zdrojů. V současné době se ve skotském parlamentu aktivně projednává otázka decentralizace Spojeného království, kvůli politice britské konzervativní strany, jež přehlíží zájmy ostatních členských národů Spojeného království.

Unie nerovných národů – tímto termínem je označovaná politika konzervativců představiteli Skotské národní strany. Nerovnost národů je základním kriteriem teorie interního kolonialismu Michaela Hechtera. Politická dimenze je v této teorii v souladu se situací ve Skotsku. Centrální vláda přijímá rozhodnutí v Londýně a vynechává doporučení zpracovaná decentralizovanými institucemi. Kulturně a etnicky odlišná skupina si uvědomí skutečnou situaci a bude usilovat o separaci.

Ekonomická dimenze v teorii interního kolonialismu se pojí s ekonomickou exploatací kulturně odlišného regionu – dle Hechtera se ekonomika periferního regionu soustředí na export několika komodit. Vnitřní trh je monopolizován firmami z centrálního regionu, mzdy jsou nižší ve srovnání s centrem, na pracovním trhu existuje kulturní diskriminace – představitelé kulturní skupiny centrálního regionu jsou upřednostňováni před obyvateli periferie.

V případě Skotska existují obavy z procesu vystoupení Spojeného království z Evropské unie, ale v obsahu debat se neobjevují tvrzení o ekonomické exploataci. Obecně se vyskytují myšlenky o ekonomických úspěších Skotska, které v určitých sektorech předběhly Spojené království, ale myšlenka

nezávislosti Skotska se pojí s ekonomickými výhodami spolupráce s Evropskou unií. O nezávislosti Skotska se uvažuje jednak v případě, že Spojené království opustí zónu svobodného obchodu Evropské unie, a jednak si skotští politici stále nejsou jisti, zda Skotsko automaticky získá členství v Evropské unii, pokud zvolí v druhém referendu nezávislost Skotska na Spojeném království.

Vzhledem k zmíněným faktům je těžké zařadit ekonomickou situaci ve Skotsku do teorie interního kolonialismu Michaela Hechtera. Dle ní je úroveň života v periferním regionu ve srovnání s centrálním nižší, veřejné služby se rovněž charakterizují nižší kvalitou. Tyto podmínky vedou k tomu, že obyvatelé ekonomicky méně rozvinuté periferie migrují do centrálního regionu.

Projevy řečníků v průběhu debaty o skotské nezávislosti a vystoupení z Evropské unie nezahrnovaly informaci o migraci skotského obyvatelstva do Anglie, avšak v projevech politických představitelů se vyskytovaly informace o tom, že do Anglie imigruje větší počet jedinců než do Skotska. Veřejné služby ve Skotsku jsou závislé na kvalifikované pracovní síle z členských států Evropské unie, proto by vyloučení Skotska z Evropské unie vedlo ke zhoršení stavu těchto služeb.

Současná politická a sociální situace ve Skotsku bezesporně naplňuje určitý počet kritérií Hechterovy teorie interního nacionalismu. Vyskytuje se však otázka, jaký počet kritérií by měla naplňovat nacionalistická hnutí, abychom je mohli identifikovat jako případ interního kolonialismu Michaela Hechtera.

Hypotéza, kterou jsem sestavila na začátku této kapitoly, se potvrdila. Myšlenky nezávislosti Skotska jsou závislé na ekonomické situaci země. Frekvence ekonomických argumentů ve skotských parlamentních debatách byla nejvyšší: Skotská národní strana, která je velmi aktivní v prosazování druhého referenda o nezávislosti Skotska velmi často odkazovala na ekonomické dopady brexitu. Podle jejích představitelů by měl mít skotský národ právo se samostatně rozhodnout, zda chce v unii Spojeného království zůstat s ohledem na aktuální ekonomickou a politickou situaci.

Z výsledku obsahové analýzy se objevilo, že kulturní a historická dimenze se nevyskytovala v průběhu parlamentních debat. Teorie etnického nacionalismu Anthonyho Smithe tvrdí, že zdrojem nacionalistických hnutí nejsou ekonomické příčiny, ale historická paměť kulturně odlišné etnické menšiny Smith 1991: 126). Hlavním důvodem pro získání nezávislosti národa je zájem ochránit své území a kulturní památky a participovat na mezinárodní scéně jako svobodný a nezávislý národ (Smith 1996: 16).

Projevy tohoto charakteru jsem nezahrnovala do tabulek s ohledem na to, že v debatách, jež jsem zkoumala, se skoro nevyskytovaly. Například reference ke skotskému jazyku se vyskytla v projevu ministryně pouze jednou. Projev týkající se gaelského jazyka se objevil v debatě z roku 2018. Kate Forbes, představitelka Skotské národní strany, vyjádřila svůj názor ohledně toho, proč by se ve Skotsku mělo uskutečnit druhé referendum o získání nezávislosti na Spojeném království.

Kate Forbes: Kdyby mě členové slyšeli správně, věděli by, že jsem konkrétně řekla „politici... k naší hanbě“. Prstem jsem nemířila žádným směrem. Opakuji, že hájím právo každého na vyjádření – v rozhovoru, v debatě a v referendu. Moje víze pro Skotsko je zachycena v jednom ze skotských jazyků. Pokud mi komora dovolí, cituji verš z gaelské básně Maoilios Caimbeul: „Alba bhòidheach dhan tug mi gràdh, Tha thu air air tighinn gu inbhe, Fàgaidh tu taigh t 'athar agus seasaidh tu ann coman saor ris a' chorr den t-saoghal.“ V angličtině zní až tak dobře, je to: „Krásné Skotsko, jsi dospělé, opustíš dům svého otce a budeš ve svobodném společenství se zbytkem světa.“ Moje víra ve skotskou nezávislost není a nikdy se nenarodí z důležitosti, introvertní sebevědomosti nebo rozmarného snu o národnosti. Zrodilo se pevné přesvědčení, že Skotsko by se mohlo a mělo připojit ke globální komunitě národů jako hodný člen; jako prosperující národ se silnou ekonomikou a vysoce vzdělanou pracovní silou; jako vítající národ s otevřeným srdcem pro přistěhovalce a uprchlíky; jako pečující národ, který vyhledává zranitelné skupiny doma a ty, které trpí hladomorem a konflikty v zahraničí; jako inovativní národ v klíčových odvětvích, jako je technologie a strojírenství; jako národ bohatý na přírodní zdroje, jako je vítr

a ropa; a jako národ zaměřený na venek, jehož vývoz potravin a nápojů roste a jehož mladí lidé studují a cestují v zahraničí a rozhodují se podílet na mezinárodních vztazích. To je náš národ: Skotsko (Scottish Parliament 28. 3. 2017: 24).

V tomto projevu se vyskytuje důvod k získání nezávislosti, který nespočívá v ekonomické situaci země. Cílem je zapojit se do mezinárodního společenství národů, kde má Skotsko právo být, protože je národem. Smith ve své teorii etnického nacionalismu zdůrazňoval, že cílem národa je podílet se na vnitřních a vnějších záležitostech národa, protože národy tvoří mezinárodní systém a pouze národy disponují mocí (Smith 1991: 126).

Absence kulturní a historické dimenze ve skotských parlamentních debatách týkajících se nezávislosti Skotska vedla k tomu, že platnost hypotézy, kterou jsem představila na začátku této kapitoly, se po zakončení obsahové analýzy nepotvrdila.

Závěr

Téma vystoupení Spojeného království z Evropské unie je v současné době velmi aktuální. Referendum o vystoupení země z největšího ekonomického bloku vedl k rozkolu britské společnosti. Skotsko, jehož obyvatelé volili pro setrvání v Evropské unii, obnovilo téma nezávislosti a provedení druhého referenda, kde by se skotští občané mohli rozhodnout, zda chtějí být nezávislým národem nebo zůstat v unii s Anglií, Walesem a Severním Irskem. Cílem mé práce bylo zjistit charakter debaty o nezávislosti Skotska, jež je ovlivněna procesem vystoupení Spojeného království z Evropské unie, pomocí obsahové analýzy skotských parlamentních debat, které se konaly během posledních 3 let. Získat materiál pro obsahovou analýzu bylo velmi jednoduché – na webové stránce skotského parlamentu jsou stenografické záznamy debat volně přístupné. Na základě techniky obsahové analýzy jsem vytvořila proměnné a kategorie, pomocí kterých jsem materiál zkoumala.

Jako základní teoretické východisko jsem zvolila teorii Michaela Hechtera o interním kolonialismu a etnickou teorii nacionalismu Anthonyho Smithe. Tyto dvě teorie nacionalismu jsem vybrala s ohledem na jejich protichůdný názor na zdroje nacionalismu. Velmi důležité bylo, že oba autoři ve svých dílech komentovali skotský případ a tvrdili, že právě jejich teorie vysvětluje růst tamních nacionalistických hnutí ve Skotsku.

Z obsahové analýzy skotských parlamentních debat vyplynulo, že zájem o získání nezávislosti skotského národa se pojí s ekonomickou a politickou situací ve Spojeném království. Teorie Anthonyho Smithe, která zdůrazňuje kulturní a historické aspekty ve vývoji nacionalistických hnutí, se nepotvrdila. Teorie Michaela Hechtera se potvrdila pouze částečně. V debatě o skotské nezávislosti rozhodně převažovala ekonomická témata týkající se stavu regionu a dopadu brexitu na různé sektory skotské ekonomiky. Hlavní tvrzení Hechtera o tom, že nacionalistická hnutí jsou reakcí na interní exploataci periferního

regionu, se nepotvrdila. Z dat, která jsem shromáždila pomocí podrobné analýzy vyplynulo, že skotská ekonomika v určitých sektorech předběhla Spojené království. Ostatní dvě dimenze, které Hechter popisuje, se naplnily částečně. Politická dimenze a předpoklady o tom, že si národy uvnitř multikulturního státu nejsou rovny a že centrální vláda přehlíží jejich zájmy, se dle projevů skotských politických představitelů v debatách o brexitu a provedení druhého referenda o získání nezávislosti potvrdily. V projevech řečníků jsem našla velký počet příkladů obviňování britské centrální vlády z podceňování národních zájmů Skotska a politických rozhodnutí představitelů decentralizovaných institucí ve Skotsku.

Sociální dimenze na rozdíl od politické pouze částečně naplňovala kritéria interního kolonialismu Michaela Hechtera. Sociální situace v regionu je určitým způsobem závislá na Evropské unii, proto by její opuštění změnilo současný stav skotské sociální sféry. Řečníci ve svých projevech zdůrazňují potenciální negativní dopad brexitu na skotský sociální systém jako jeden z podstatných důvodů pro nezávislost Skotska, aby o všech změnách mohl skotský národ rozhodovat samostatně.

Na základě provedené analýzy předpokládám, že budoucí vývoj hnutí za nezávislost Skotska bude záležet na ekonomické, politické a sociální situaci v regionu po dokončení procesu vystoupení Spojeného království z Evropské unie.

Resume

Among the most discussed current political topics is the debate on Brexit. For the first time in history a member state is leaving European Union. A referendum took place in 2016, the citizens of the UK voted to leave with a modest majority, which has ignited the first process of disintegration.

The results of this referendum have revealed that voters from each region of the United Kingdom have a different outlook on whether to stay in or leave the EU. For example the majority of the population in Scotland voted to remain in the EU, where as England as a majority voted to leave. According to the results of the referendum, Scotland and Northern Ireland are more in favour of the European union than the rest of the United Kingdom.

The prospect of the United Kingdom's withdrawal from the European Union raises a debate about the fate of Scotland and its people, who voted to remain. The difference of ambitions between Scotland and England has led Scottish political leaders to pursue a course of action, which would allow Scotland to remain in the European Union. One proposal is to conduct a second referendum on Scotland's independence from the United Kingdom, where Scottish citizens could democratically influence the future of their nation. Although Brexit doesn't necessarily have to lead to another independence referendum, as the discrepancy between leave and remain voters in my opinion could potentially increase Scottish nationalism.

The idea of Scottish independence has increased dramatically since the 1980s. It is possibly linked to the rise of ethno-political nationalism in Western Europe, which has been increasing since the 1960s. In the case of Scotland it is also connected to the discovery of oil fields in the North Sea. This situation has raised the concerns of Scots, that drilling for oil in the North Sea would not benefit Scotland but the whole UK.

In the late 1990s, Scotland had a referendum on autonomous Scottish Parliament and with the success of this referendum Scotland gained its own parliament, which is located in Edinburgh, since then the Scottish National Party's influence has increased throughout the country.

In 2007 the Scottish National Party won the regional elections and since then their political manifest has been focusing on an independent Scotland. The referendum on Scottish independence took place in 2014, the results of the referendum have shown, that the slight majority of the scottish population voted to remain in the UK.

The goal of my thesis is to research the debate on scottish independence, which is influenced by Brexit. I aim to find out if in the debate on Scottish independence economic points are dominating, like Michal Hechter claims or cultural and historical points are dominating like Anthony Smith is claiming .

The first chapter of my thesis contains a description of the existing paradigms of nationalism. I explain the main points of these paradigms and underline the differences between them. In the second half of the first chapter I concentrated on the defining theories of nationalism, which I am verify in the third charter.

In the second chapter , I focus on defining the methodology by which I analyse the debates on Scotland's independence in the Scottish Parliament. I analyse the content of the TV debates that took place since 2016 until 2019 on the UK leaving the European Union and on separation of Scotland from the UK by means of a second referendum on independence.

The last chapter of my thesis contains the interpretation of the results of the content analysis in relation to the theory of internal colonialism and the theory of ethnic nationalism. Comparing the results of analysis I prove whether one of the two theories explains the social processes taking palce in Scotland since the referendum about leaving the EU up till present day.

Seznam zdrojů

A Short History of the Scottish Green Party. Edinburgh and West Lothian Branch of the Scottish Green Party. [online]. [cit. 22. 07. 2019]. Dostupné z: <https://www.edinburghgreens.org.uk/site/a-short-history-of-the-scottish-green-party/>

About the SNP. History. Scottish National Party. [online]. [cit. 22. 07. 2019]. Dostupné z: <https://www.snp.org/history/>

Bulmer, E. W. 2016. *The SNP's Constitutional Policy 2002-14: From Liberal Procedural Constitutionalism to Democratic Populism*. [online]. The Scottish National Movement and the Westminster Model. [cit. 25.2.2019]. Dostupné <https://www.jstor.org/stable/10.3366/j.ctt1bh2hpr.11>

Burchardt, T. Holder, H. 1997. *Inequality and the Devolved Administrations: Scotland, Wales and Northern Ireland*. [online]. Poverty, inequality and policy since 1997. [cit. 21.2.2019]. Dostupné zde: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt9qgwr2.17>

Current State of Parties 2019. Scottish Parliament [online]. [cit. 22. 07. 2019]. Dostupné z: <https://www.parliament.scot/msps/12450.aspx>

Devine, T.M. 1999. *The Scottish Nation 1700-2000*. London, Penguin Books

Fabrini, F. 2017. *Law and Politics of Brexit*. Oxford, Oxford University Press.

Glen, C. M. *Nationalism, Identity and Scotland's Referendum*. [online]. Contemporary European Studies 1/2015. [cit. 25.01.2019]. Dostupné z: http://www.ces.upol.cz/wp-content/uploads/2014/07/ces_.1_2015_GLEN1.pdf.

Hechter M., 2000. *Containing Nationalism*. New York, Oxford University Press

Hechter, M. 1975. *Internal Colonialism. The Celtic Fringe in British National Development, 1536-1966*. London, Transaction Publishers

- Henderson, A., Jeffery, C. a kol. 2017. *How Brexit was made in England*. [online]. The British Journal of Politics and International Relations, Vol. 19, No. 4, pp. 361-646. [cit. 28. 02. 2019]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1369148117730542>
- Hroch, M. 2003. *Pohledy na národ a nacionalismus*. Praha, Sociologické Nakladatelství
- Krippendorff, K. 2004. *Content Analysis. An Introduction to Its Methodology*. London, SAGE Publications
- Labours Legacy*. Scottish Labour. [online]. [cit. 22. 07. 2019]. Dostupné z: <https://scottishlabour.org.uk/about/legacy/>
- Malici, A., Smith, E. S. 2013. *Political Science Research in Practice*. New York, Routledge
- Nairn, T. 2015. *The Break up of Britain*. Illinois, Common Ground Publishing
- Ozkirimli, U. 2000. *Theories of Nationalism. A Critical Introduction*. New York, Palgrave
- Proksch, S. O., Slapin, J. B. 2015. *The Politics of Parliamentary Debate. Parties, Lebel and Representation*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Scotland, Scottish Parliament 2017. *Economic Impact of Leaving the European Union*. 28. February, pp. 13-69
- Scotland, Scottish Parliament 2017. *Europe Union Referendum (Reports on Implications for Scotland)*. 15. March, pp. 18-76
- Scotland, Scottish Parliament 2017. *Independence referendum*. 21. March, pp. 4-84
- Scotland, Scottish Parliament 2017. *Independence Referendum*. 28. March, pp. 9-70
- Scotland, Scottish Parliament 2017. *Withdrawal From the European Union (Article 50)*. 7. February, pp. 12-68

Scotland, Scottish Parliament 2017. *Withdrawal from the European Union (Negotiations)*. 25. October, pp. 6-69

Scotland, Scottish Parliament 2018. *Article 50 Withdrawal Process*. 9. January, pp. 23-81

Scotland, Scottish Parliament 2018. *European Union (Withdrawal) Bill*. 23. January, pp. 27-77

Scotland, Scottish Parliament 2018. *European Union (Withdrawal) Bill*. 15. May, pp. 9-70

Scotland, Scottish Parliament 2018. *European Union Withdrawal Agreement and Political Declaration*. 5. December, pp. 18-74

Scotland, Scottish Parliament 2018. *UK Withdrawal From the European Union (Legal Continuity) (Scotland) Bill*. 1 March, pp. 28-55

Scotland, Scottish Parliament 2018. *UK Withdrawal From the European Union (Legal Continuity) (Scotland) Bill*. 7. March, pp. 17-84

Scotland, Scottish Parliament 2018. *UK Withdrawal From the European Union (Legal Continuity) (Scotland) Bill*. 13. March, pp. 12-68

Scotland, Scottish Parliament 2018. *UK Withdrawal From the European Union (Legal Continuity) (Scotland) Bill*. 21 March, pp. 154-184

Scotland, Scottish Parliament 2019. *European Union Withdrawal Negotiations*. 5. March, pp. 9-90

Scotland, Scottish Parliament 2019. *Revoking Article 50*. 27. March, pp. 28-55

Scotland, Scottish Parliament, 2017. *Protection and Promotion of Human Rights and Fundamental Freedoms (European Union)*. 10. January, pp.10-67

Scotland, Scottish Parliament, 2017. *Scotland's Future Relationship with Europe*. 17. January, pp. 10-74

- Scottish Conservative Unionists* 2017. Scottish Conservatives and Unionists.
[online]. [cit. 22. 07. 2019]. Dostupné z:
<http://www.scottishconservatives.com/what-we-stand-for/>
- Sedláko, R. 2014. *Výzkum Medií. Nejužívanější metody a techniky*. Praha, Grada Publishing
- Scherer, H., a kol. 2011. *Analýza Obsahu Mediálních Sdělení*. Praha, Karolinum
- Smith, D. A., 1998. *Naitionalism and Modernism*. London, Routledge
- Smith, D. A., 1999. *Myth and Memories of Nations*. Oxford, Oxford University Press
- Smith, D. A., 2009. *Ethno-symbolism and Nationalism*. London, Routledge
- Smith. A. 1991. *National Identity*. London, Penguin Books

Seznam tabulek

Tabulka 1. Argumenty dle kategorie v projevech řečníků během parlamentních debat	44
Tabulka 2. Vyjádření politických představitelů skotských politických stran pro nezávislost Skotska.....	46
Tabulka 3. Vyjádření politických představitelů skotských politických stran proti nezávislosti Skotska	47
Tabulka 4. Vyjádření představitelů skotských politických stran pro vystoupení Spojeného království z Evropské unie	47
Tabulka 5. Vyjádření představitelů skotských politických stran proti vystoupení Spojeného království z Evropské unie	48
Tabulka 6. Frekvence politických argumentů v projevech během skotských parlamentních debat	50
Tabulka 7. Frekvence ekonomických argumentů v projevech během skotských parlamentních debat	51

Přílohy

Příloha č. 1. Seznam řečníků

P1 - řečník	Kód
Angela Constance	1
Douglas Ross	2
Michael Rusell	3
Alex Rowley	4
Christina McKelvie	5
Gordon Linhurst	6
Stewart Stevenson	7
Stuart McMillan	8
Neil Findlay	9
Sandra White	10
Ross Greer	11
Alexandr Stewart	12
Clare Haughey	13
Alex Cole Hamilton	14
Mark Griffin	15
Ben Macpherson	16
Liam Kerr	17
George Adam	18
Pauline McNeill	19
Oliver Mundell	20
Fiona Hyslop	21
Mike Rumbles	22
Adamm Tomkins	23
Dean Lockhart	24
John Scott	25
Lewis MacDonald	26

P1 - řečník	Kód
Willie Renni	27
Ivan McKee	28
Ash Denham	29
Graem Dey	30
Clare Adamson	31
Rachael Hamilton	32
Joan McAlpine	33
Tom Arthur	34
Daniel Johnson	35
Richard Lochhead	36
Keith Brown	37
Liam McArthur	38
Jackie Baillie	39
Linda Fabiani	40
Gillian Marin	41
Bill Bowman	42
Mairi Evans	43
James Kelly	44
Gil Paterson	45
Richrd Leonard	46
Jackson Carlaw	47
David Stewart	48
Finlay Carson	49
Emma Harper	50
Tavish Scott	51
Murdo Fraser	52
Nichola Sturgeon	53
Ruth Davidson	54
Kezia Dugdale	55

P1 - řečník	Kód
Andy Wightman	56
Kate Forbes	57
Johan Lamont	58
Ben Macpherson	59
Patrick Harvie	60
Brian Whittle	61
Edward Mountain	62
Miles Briggs	63
James Dornan	64
Jamie Greene	65
John Mason	66
John Swinney	67
David Torrance	68
Mark Ruskell	69
Alexander Burnett	70
Maurice Golden	71
Claire Baker	72
Donald Cameron	73
Liz Smith	74
Jenny Gilruth	75
Dr Alasdair Allan	76
Bob Doris	77
Bruce Crawford	78
Rhoda Grant	79
Alex Neil	80
Elaine Smith	81
Graham Simpson	82
Jeremy Balfour	83
Fulton MacGregor	84

P1 - řečník	Kód
Neil Bibby	85
Michele Ballantyne	86
Mairi Gougeon	87
Claudia Beamish	88
Alison Harris	89
Fergus Ewing	90
Peter Chapman	91
Maree Todd	92
Willie Coffey	93
Ross Thomson	94
Gordon MacDonald	95

Příloha č. 2. Kódovací kniha

Proměnná	Kód	Hodnota
P2 – politická strana	1	Skotská národní strana
	2	Skotska labouristická strana
	3	Skotská konzervativní strana
	4	Skotská politická strana Liberální demokracie
	5	Skotská politická strana Zelení
P3 – postoj k Brexitu	1	Pro
	2	Proti
P4 – postoj k nezávislosti Skotska	1	Pro
	2	Proti
P5 – politické argumenty	1	Demokratický stát
	2	Nerespektování zájmů skotského národa
	3	Nerovnost národů ve Spojeném království
	4	Devoluce

Proměnná	Kód	Hodnota
	5	Suverenita
P6 – ekonomické argumenty	1	Ekonomické perspektivy plynoucí z Brexitu
	2	Ekonomické hrozby plynoucí z Brexitu
	3	Ekonomické hrozby plynoucí z nezávislosti Skotska na Spojeném království
	4	Velký význam má spolupráce s Evropskou unií
	5	Velký význam má spolupráce se Spojeným královstvím
P7 – sociální argumenty	1	Negativní dopad brexitu na lidská práva
	2	Neutrální dopad brexitu na lidská práva
	3	Negativní dopad brexitu na veřejné služby ve Skotsku

Příloha č. 3. Seznam debat

Číslo	Datum	Téma jednání
1.	10. 01. 2017	Ochrana a podpora lidských prav a základních svobod
2.	17. 01. 2017	Vztahy mezi Skotskem a Evropou v budoucnosti
3.	7. 02. 2017	Vystoupení z Evropské unie
4.	28. 02. 2017	Ekonomické dopady vystoupení z Evropské unie
5.	15. 03. 2017	Referendum o Evropské unii
6.	21. 03. 2017	Referendum o nezávislosti
7.	25. 10. 2017	Vystoupení z evropské unie
8.	9. 01. 2018	Článek 50 proces vystupování
9.	23. 01. 2018	Evropská unie
10.	1. 03. 2018	Vystoupení Spojeného Království z Evropské unie

Číslo	Datum	Téma jednání
11.	7. 03. 2018	Vystoupení Spojeného Království z Evropské unie
12.	13. 03. 2018	Vystoupení Spojeného Království z Evropské unie
13.	21. 03. 2018	Vystoupení Spojeného Království z Evropské unie
14.	15. 05. 2018	Evropská unie
15.	5. 12. 2018	Dohoda a politické prohlášení o vystoupení z Evropské unie
16.	5. 03. 2019	Jednání o vystoupení z Evropské unie
17.	27. 03. 2019	Odvolání Článku 50
18.	28. 03. 2017	Referendům o nezávislosti